

Número 4/2008

Abril

Any VIII

P

Papers de treball

Sèrie: sector públic

El finançament de les comunitats autònomes l'any 2005

i la seva evolució des del 2002

Esther Sànchez i Rata



Generalitat de Catalunya
Departament d'Economia i Finances
Direcció General d'Anàlisi i Política Econòmica

El Departament d'Economia i Finances no comparteix necessàriament les opinions expressades pels autors en aquests treballs.

El finançament de les comunitats autònomes l'any 2005 i la seva evolució des del 2002

Esther Sànchez i Rata

Direcció General d'Anàlisi i Política Econòmica

Departament d'Economia i Finances

1. Introducció

En aquest article es presenten els resultats definitius dels recursos que configuren el sistema de finançament de les comunitats autònomes de règim comú l'any 2005, atès que a mitjan 2007 s'ha disposat de les dades de la liquidació corresponent.

El 2005 és el quart any d'aplicació del model de finançament vigent, que es regeix per la Llei orgànica 7/2001, de 27 de desembre, de modificació de la Llei orgànica 8/1980, de finançament de les comunitats autònomes (LOFCA) i per la Llei 21/2001, de 27 de desembre, per la qual es regulen les mesures fiscals i administratives del nou sistema de finançament de les comunitats autònomes de règim comú i ciutats amb estatut d'autonomia. Posteriorment, a la Segona Conferència de Presidents, de 10 de setembre de 2005, es van acordar un seguit de mesures en relació amb la dotació de recursos per al finançament de la sanitat¹. El bloc del sistema de finançament de les comunitats autònomes es configura pels recursos derivats de l'aplicació de tota aquesta normativa.

En aquest article es presenta, concretament, el resultat de la liquidació dels tributs cedits, el fons de suficiència i la garantia sanitària². Per tant, al present estudi no es mostra la liquidació d'altres recursos procedents de l'Estat com, per exemple, els fons específics sanitaris i el Fons de Compensació Interterritorial, entre d'altres. D'altra banda, les comunitats autònomes també disposen d'altres fonts d'ingressos,

¹ Aprovades al Consell de Política Fiscal i Financera el 13 de setembre de 2005. Algunes de les mesures acordades no van exigir cap desenvolupament normatiu específic, atès que es referien a noves dotacions per a les comunitats autònomes que es recullen a la llei de pressupostos generals de l'Estat de cada any. La resta de mesures s'han desenvolupat a través del Reial decret llei 12/2005, de 16 de setembre, que aprova determinades mesures urgents en matèria de finançament sanitari, i de la Llei 25/2006, de 17 de juliol, per la qual es modifica el règim fiscal de les reorganitzacions empresarials i del sistema portuari i s'aproven mesures tributàries per al finançament sanitari i per al sector del transport per carretera.

² Vegeu *Financiación de las Comunidades Autónomas por los impuestos cedidos, fondo de suficiencia y garantía de financiación de los servicios de asistencia sanitaria, correspondiente al ejercicio 2005* a la pàgina web del Ministeri d'Economia i Hisenda: <http://www.minhac.es/Portal/Estadistica+e+Informes/Estadisticas+territoriales/Informes+financiacion+comunidades+autonomas2.htm>

ja siguin pròpies o provinents d'altres administracions (com els fons de la Unió Europea).

Per últim, cal tenir en compte que la Llei orgànica 6/2006, de 19 de juliol, de reforma de l'Estatut d'autonomia de Catalunya, preveu les bases per a l'establiment d'un nou model de finançament de la Generalitat de Catalunya, que s'haurà de començar a desplegar en un futur pròxim, ja que el mateix text legal estableix un període de dos anys des de l'entrada en vigor de l'Estatut perquè es concreti l'aplicació dels preceptes del seu Títol VI. Aquest termini finalitza el 9 d'agost de 2008.

A continuació es presenta la liquidació dels tributs cedits, el fons de suficiència i la garantia sanitària de l'any 2005 i la seva evolució des del 2002 per comunitats autònomes, amb una especial observació de les dades de Catalunya. En primer lloc, es mostra aquest detall per a cadascun dels recursos. Posteriorment, s'analitza el resultat dels recursos detallats en el primer apartat en conjunt: primer, pel que fa a l'evolució del darrer any i de tot el període 2002-2005 i, després, pel que fa als resultats *per capita*. Finalment, s'inclou un annex estadístic detallat amb els imports de la liquidació de cadascun dels recursos entre els anys 2002 i 2005.

2. Detall dels recursos liquidats del model de finançament

Els ingressos liquidats vinculats al sistema de finançament autonòmic de les comunitats autònomes de règim comú de l'exercici 2005 són de 97.648 milions d'euros (vegeu el quadre 1), dels quals un 70,5% provenen d'ingressos tributaris i un 29,5% de transferències de l'Administració central. Un 17,2% del total correspon al finançament de la Generalitat de Catalunya, que es distribueix entre un 85,8% procedent de tributs i només en un 14,2% de transferències de l'Estat en consonància amb un nivell de renda de la comunitat superior al de la mitjana de comunitats autònomes. Així, mentre al conjunt de comunitats autònomes el fons de suficiència és el recurs que té una participació més gran en l'estructura dels ingressos vinculats al sistema de finançament autonòmic (29,4%), a Catalunya els recursos de més volum són el tram de l'IRPF (25,7%) i el conjunt de tributs cedits tradicionals³ (26,6%).

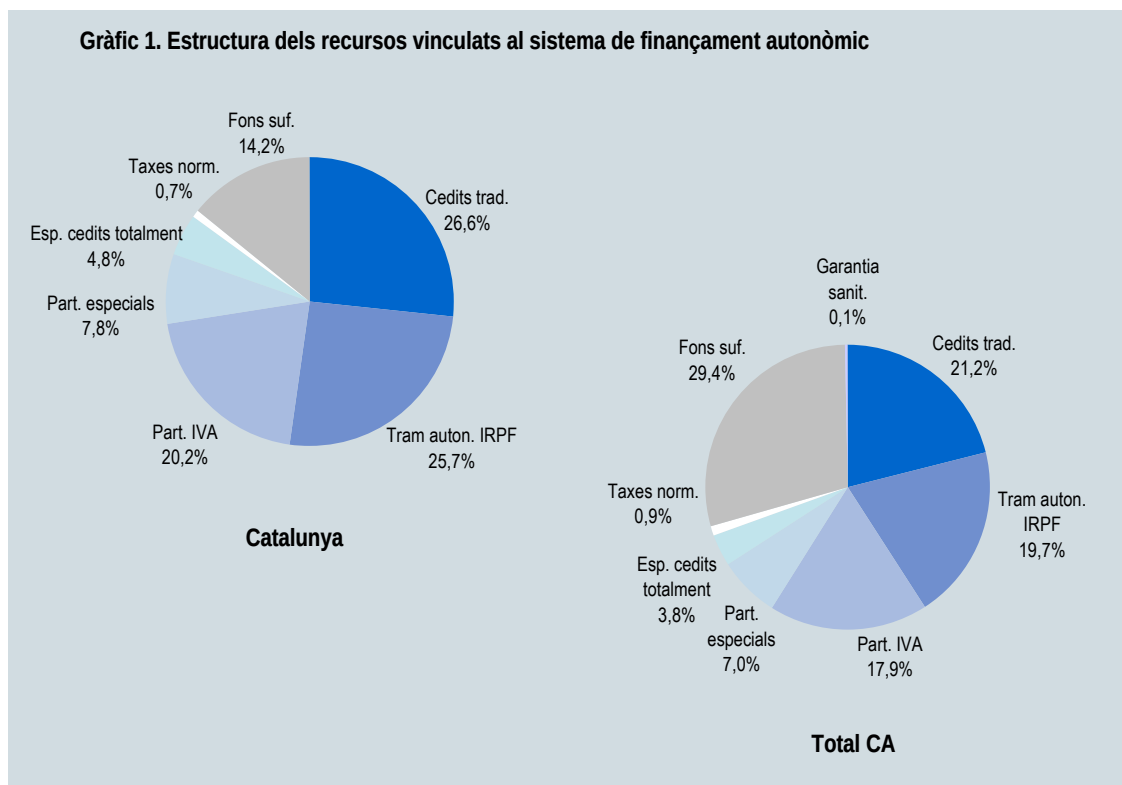
³ Impost sobre successions i donacions, impost sobre el patrimoni, impost sobre transmissions patrimonials i actes jurídics documentats i taxes sobre el joc.

Quadre 1. Detall dels recursos vinculats al sistema de finançament autonòmic
Any 2005

	Milions €		% s/ total	
	Catalunya	Total CA	Catalunya	Total CA
TOTAL TRIBUTS CEDITS	14.395	68.815	85,8	70,5
Tributs cedits tradicionals ⁽¹⁾	4.468	20.722	26,6	21,2
Tram autonòmic IRPF	4.317	19.219	25,7	19,7
35% IVA	3.385	17.455	20,2	17,9
Impostos especials	2.111	10.537	12,6	10,8
Participacions	1.304	6.865	7,8	7,0
40% Alcohols	89	464	0,5	0,5
40% Labors del tabac	485	2.317	2,9	2,4
40% Hidrocarburs	729	4.084	4,3	4,2
Cedits totalment	807	3.672	4,8	3,8
100% Electricitat	176	854	1,0	0,9
Mitjans de transport	329	1.706	2,0	1,7
Vendes minoristes hidrocarburs	302	1.112	1,8	1,1
Taxes normatives	114	882	0,7	0,9
TOTAL TRANSFERÈNCIES	2.392	28.833	14,2	29,5
Fons de suficiència	2.392	28.690	14,2	29,4
Garantia PIB sanitària	0	143	0,0	0,1
TOTAL	16.787	97.648	100,0	100,0

⁽¹⁾ Inclou els impostos sobre el patrimoni de les persones físiques, successions i donacions, transmissions patrimonials, actes jurídics documentats i la taxa de joc.

Font: Ministeri d'Economia i Hisenda.



Font: Ministeri d'Economia i Hisenda.

2.1. Tributs cedits

Els tributs cedits tradicionals

L'impost sobre successions i donacions, l'impost sobre transmissions patrimonials i actes jurídics documentats, l'impost sobre el patrimoni i la taxa sobre el joc conformen aquest conjunt de tributs que l'Estat ha anat cedint a les comunitats autònomes de règim comú des dels anys vuitanta. Tots són tributs gestionats per les pròpies comunitats excepte l'impost sobre el patrimoni, on la gestió és exercida per l'Estat.

La recaptació en concepte de tributs cedits tradicionals aporta més d'un 20% del total dels recursos del finançament autonòmic tant a Catalunya com al total de comunitats. L'any 2005 aquest conjunt d'ingressos són els que han experimentat el creixement més elevat, d'un 20,6% al total de comunitats autònomes i d'un 20% a Catalunya, percentatges pràcticament iguals als de la mitjana d'increment del període 2002-2005. En el quadre 2 es presenta l'evolució de la recaptació del conjunt de tributs cedits tradicionals per a cada comunitat autònoma. S'observa que els elevats increments de la recaptació a Catalunya han estat força similars als del conjunt, però, hi ha força dispersió de taxes de creixement entre les comunitats autònomes al llarg del període 2002-2005: Múrcia (amb un 36,4%), Castella-la Manxa (30,7%) o Andalusia (28,9%) han crescut molt per sobre de la mitjana, mentre que en altres comunitats el creixement ha estat més moderat, com a Astúries (14,3%), Madrid (16,4%) o la Rioja (16,7%).

Quadre 2. Ingressos tributaris del model de finançament autonòmic
Recaptació tributs cedits tradicionals

	2005 Milions €	% sobre total	% variació 05/04	% variació interanual 05/02
Catalunya	4.468	21,6	20,0	20,2
Galícia	789	3,8	24,2	17,9
Andalusia	3.279	15,8	16,3	28,9
Astúries	332	1,6	7,5	14,3
Cantàbria	311	1,5	31,9	25,1
La Rioja	150	0,7	12,7	16,7
Múrcia	682	3,3	44,2	36,4
València	2.644	12,8	20,1	22,4
Aragó	649	3,1	25,5	19,4
Castella - la Manxa	693	3,3	39,2	30,7
Canàries	674	3,3	30,5	20,6
Extremadura	233	1,1	19,5	24,8
Balears	677	3,3	39,0	23,2
Madrid	4.221	20,4	15,1	16,4
Castella i Lleó	919	4,4	19,0	17,7
TOTAL	20.722	100,0	20,6	21,5

Font: Ministeri d'Economia i Hisenda.

A l'actualitat, totes les comunitats disposen d'una àmplia capacitat normativa en aquest grup de tributs. Al llarg del període 2002-2005 l'exercici d'aquesta potestat normativa ha estat força actiu i, en general, s'ha centrat, principalment, en la reducció de la càrrega fiscal de l'impost sobre successions i donacions i en l'increment dels tipus de gravamen de transmissions patrimonials i actes jurídics documentats.

El quadre 3 mostra l'evolució de la recaptació obtinguda per a cadascun dels tributs cedit tradicionals a Catalunya i al conjunt de comunitats autònomes. Les recaptacions de l'impost sobre transmissions patrimonials i la d'actes jurídics documentats, que representen al voltant d'un 72% del total d'aquest grup de recursos, són les que experimenten un creixement més elevat a Catalunya i al conjunt de comunitats autònomes, pel sentit de les últimes modificacions tributàries de les comunitats, però sobretot, pel comportament expansiu del mercat immobiliari en aquest període, ja que l'evolució d'aquest mercat incideix especialment en aquests tributs. Així, entre els anys 2002 i 2005 totes les comunitats han anat incrementant el tipus general des del 0,5% fins a l'1% en l'impost sobre actes jurídics documentats, mentre que al impost sobre transmissions patrimonials s'ha culminat el procés d'augment del 6% al 7% del tipus de gravamen general de la modalitat de transmissions oneroses iniciat l'any 1998 a les comunitats autònomes de Catalunya i Múrcia⁴.

Quadre 3. Ingressos tributaris del model de finançament autonòmic

Recaptació tributs cedit tradicionals

	Catalunya			Total CA		
	2005	% variació	% variació	2005	% variació	% variació
	Milions €	05/04	inter. 05/02	Milions €	05/04	inter. 05/02
Patrimoni de les persones físiques	303	10,2	7,6	1.203	13,8	6,6
Successions i donacions	554	14,1	18,8	2.266	19,9	17,3
Transmissions patrimonials (*)	1.825	18,8	20,8	8.378	16,8	21,5
Actes jurídics documentats	1.396	20,4	29,6	6.677	26,4	32,4
Taxa de joc	335	-2,0	2,6	1.799	0,2	4,2
Pendent d'aplicar	56	-174,6	77,4	399	-	-
TOTAL	4.468	20,0	20,2	20.722	20,6	21,5

(*) Els anys 2005 i 2004 Astúries inclou juntament amb la recaptació de transmissions patrimonials la d'actes jurídics documentats.

Font: Ministeri d'Economia i Hisenda i elaboració pròpia.

Pel que fa al impost sobre successions i donacions, les modificacions tributàries més rellevants es van realitzar l'any 2004, principalment, en nou comunitats autònomes i no semblen haver afectat significativament el ritme de creixement de la recaptació del conjunt de comunitats autònomes. A Catalunya, al llarg del període 2002-2005 no es va realitzar cap modificació tributària quantitativament rellevant en l'impost sobre successions i donacions.

⁴ Excepte Canàries, que l'any 2005 situa el tipus de gravamen de transmissions patrimonials en un 6,5% i el d'actes jurídics documentats en un 0,75%.

El tram autonòmic de l'IRPF

Dins dels tributs cedits, segueix en importància quantitativa tant a Catalunya com al conjunt de comunitats autònomes, la liquidació dels ingressos procedents del tram autonòmic de l'IRPF, que segons la Llei 21/2001 és d'un 33% de les quotes líquides pagades pels contribuents amb residència habitual.

Les comunitats autònomes disposen de competències normatives en matèria de tarifa i de deduccions a la quota. Entre els anys 2002 i 2005 les comunitats només han exercit aquesta atribució per implementar deduccions, en conjunt de poca importància quantitativa ja que al 2005 aquestes deduccions només representen al voltant d'un 0,6% del total de la recaptació. Entre les comunitats autònomes, s'observa que Aragó és la comunitat autònoma amb un impacte més baix d'aquestes deduccions en el total del tram autonòmic (0,02%) mentre que a Extremadura les deduccions representen un 3% del total. Sense ànims de ser exhaustiu, les comunitats autònomes tenen establertes deduccions addicionals en relació amb l'adquisició i lloguer de l'habitatge habitual, en relació amb circumstàncies familiars i personals (ajuts a les famílies per naixement o adopció de fills, per família nombrosa, per acolliment de gent gran, etc), per inversions realitzades en immobles d'interès especial o per a l'accés de les noves tecnologies a les llars.

Concretament, en el cas de Catalunya, la Generalitat ha fet un ús de la potestat normativa en l'IRPF que ha comportat una menor recaptació de 20 milions d'euros l'any 2005, que es desglossa en: les deduccions introduïdes en concepte de naixement o adopció de fills (10,3 milions d'euros), lloguer d'habitatge habitual (7 milions d'euros), contribuents que enviduen (1,5 milions d'euros), i d'altres de menor quantia com les deduccions per donatius per al foment de la llengua catalana, per interessos de préstecs per estudis universitaris de tercer cicle i per la donació a descendents per adquisició primer habitatge.

En el quadre 4 es mostren els imports del tram autonòmic de l'IRPF de l'exercici 2005, com també la seva taxa d'evolució en els darrers anys. L'any 2005 el tram autonòmic de l'IRPF creix un 12,9% a Catalunya, per sota del 13,7% del conjunt de comunitats. Aquests dos creixements se situen força per sobre dels experimentats en anys anteriors: de mitjana del període 2002-05, la quota líquida autonòmica ha experimentat un creixement d'un 9% a Catalunya i d'un 9,9% al conjunt de comunitats.

Però, tot i que tant les taxes de creixement del 2005 com les mitjanes 2002-2005 s'han situat per sobre de l'evolució del PIB⁵, l'evolució del tram autonòmic de l'IRPF varia força entre els diferents anys (vegeu el gràfic 2). L'any 2003 el tram autonòmic només va créixer una mica per sobre del 6% tant a Catalunya com al conjunt de comunitats; l'any 2004 aquests creixements es van situar al voltant d'un 8%-9% i l'any 2005 totes les comunitats acceleren les taxes d'increment i la mitjana se situa en un 13,7%. La taxa de creixement del tram autonòmic de l'IRPF del 2003,

⁵ D'un 7,5% interanual entre els anys 2002 i 2005 al conjunt de comunitats autònomes i d'un 7,3% a Catalunya segons dades de l'INE.

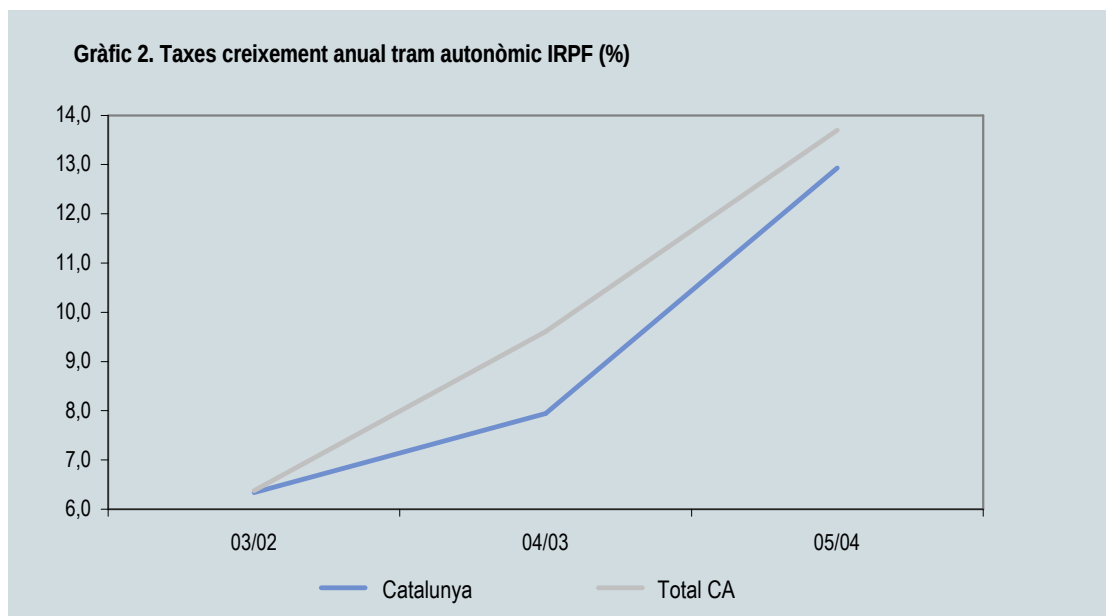
per sota del PIB nominal, es deu a que la reforma estatal de l'impost d'aquell any va tenir un cert impacte en el tram autonòmic⁶.

Quadre 4. Ingressos tributaris del model de finançament autonòmic

Tram autonòmic de l'IRPF

	2005 Milions €	% sobre total	% variació 05/04	% variació interanual 05/02	Capacitat normativa 2005 % s/ total tram autonòmic)
Catalunya	4.317	22,5	12,9	9,0	-0,46
Galícia	950	4,9	12,7	8,4	-0,86
Andalusia	2.466	12,8	14,2	12,1	-0,28
Astúries	482	2,5	10,7	7,3	-0,38
Cantàbria	263	1,4	16,0	10,2	-0,26
La Rioja	144	0,7	11,6	11,0	-1,26
Múrcia	437	2,3	15,4	13,5	-0,68
València	1.951	10,2	15,5	11,5	-0,78
Aragó	658	3,4	14,1	10,1	-0,02
Castella - la Manxa	584	3,0	16,9	13,6	-0,17
Canàries	650	3,4	10,7	7,6	-1,91
Extremadura	256	1,3	13,9	9,7	-3,01
Balears	469	2,4	14,2	9,1	-0,75
Madrid	4.626	24,1	13,8	9,2	-0,40
Castella i Lleó	966	5,0	12,5	8,8	-0,55
TOTAL	19.219	100,0	13,7	9,9	-0,55

Font: Ministeri d'Economia i Hisenda.



Font: Ministeri d'Economia i Hisenda.

⁶ Llei 46/2002, de 18 de desembre, de reforma parcial de l'impost sobre la renda de les persones físiques. Va reduir els tipus impositius de la tarifa estatal, però, també va modificar la definició de la base liquidable i va reduir el nombre de trams de la tarifa. Aquestes dues darreres mesures van tindre un cert impacte quantitatiu en el tram autonòmic mentre que la primera va afectar exclusivament al tram estatal.

La participació en l'IVA

La Llei 21/2001 atribueix al conjunt de comunitats autònomes de règim comú un 35% del total de l'IVA recaptat per l'Estat. El propi procés de gestió d'aquest impost –la càrrega fiscal és suportada pels consumidors finals però l'obligació d'ingressar l'impost a l'Agència Tributària recau en l'empresari– implica que no hi hagi una relació directa entre la delegació de l'Agència Tributària on s'ingressa l'impost i el territori que suporta la càrrega fiscal (és a dir, la regió on es realitza la despesa final) i, per tant, que no sigui possible aplicar el percentatge de la recaptació obtinguda a cada comunitat autònoma com a indicador de la capacitat fiscal de cada territori en l'IVA. Per tal de distribuir el volum total de la participació autonòmica entre les diferents comunitats, l'Institut Nacional d'Estadística (INE) per mandat de la mateixa llei 21/2001 calcula uns percentatges de consum relatiu que estimen la capacitat fiscal de cada comunitat en aquest impost. Per a l'any 2005, el percentatge que correspon a Catalunya és d'un 19,4%, el mateix que l'any 2004 i una dècima més que el dels dos anys anteriors.

Quadre 5. Ingressos tributaris del model de finançament autonòmic
Participació IVA

	2005		% variació	% variació
	Milions €	% sobre total	05/04	interanual 05/02
Catalunya	3.385	19,4	11,8	10,7
Galícia	1.138	6,5	12,3	10,3
Andalusia	3.010	17,2	12,6	10,7
Astúries	482	2,8	8,9	7,0
Cantàbria	268	1,5	12,3	11,0
La Rioja	132	0,8	11,4	11,9
Múrcia	494	2,8	13,1	11,4
València	1.969	11,3	12,4	10,9
Aragó	583	3,3	13,0	10,4
Castella - la Manxa	670	3,8	13,5	12,2
Canàries	0	0,0	-	-
Extremadura	370	2,1	10,8	9,7
Balears	830	4,8	10,5	7,9
Madrid	3.084	17,7	12,3	11,5
Castella i Lleó	1.038	5,9	11,0	9,3
TOTAL	17.455	100,0	12,0	10,5

Font: Ministeri d'Economia i Hisenda.

Les comunitats autònomes no disposen de competències normatives en aquest tribut, per tant, la diferent evolució d'aquest ingrés entre les comunitats autònomes respecte de l'evolució de la mitjana es deu únicament a una diferent evolució del seu índex de consum. L'any 2005 la participació de l'IVA creix un 11,8% a Catalunya, dues dècimes per sota del conjunt de comunitats autònomes. En canvi, al llarg del període 2002-2005, l'evolució de la despesa gravada per l'IVA a Catalunya s'ha situat dues dècimes per sobre de la del conjunt de comunitats (que creix un 10,5%) i ambdues han crescut per sobre del PIB nominal. Pel que fa a la resta de comunitats autònomes, s'observa poca dispersió de creixement respecte la mitjana (en consonància amb el mètode de càlcul dels índexs de consum estimats per l'INE),

excepte en els casos d'Astúries i Balears, que han crescut força per sota del conjunt de comunitats (un 7% i un 7,9%, respectivament, de mitjana del període). De forma particular, Canàries no disposa d'aquesta font tributària a causa del seu règim econòmic i fiscal (REF)⁷.

Les participacions en impostos especials

La Llei 21/2001 atribueix al conjunt de comunitats autònomes de règim comú una participació del 40% en la recaptació dels impostos especials sobre alcohols i derivats, hidrocarburs i labors del tabac. Atès que aquests impostos es recapten en el lloc de fabricació del producte i no pas on és consumeix el producte gravat, el volum de recursos per al conjunt de comunitats autònomes es reparteix segons uns índexs determinats per la mateixa llei de finançament que indiquen la capacitat fiscal de cada regió en cadascun dels impostos:

- Els impostos especials sobre alcohols i begudes alcohòliques s'assignen a cada comunitat segons el seu percentatge de consum relatiu, a partir dels càlculs de l'INE.
- El repartiment de l'impost especial sobre les labors del tabac es fa en funció de les vendes en les expenedories de tabac de les comunitats autònomes, segons dades del Comissionat per al Mercat de Tabacs, ponderades pels tipus impositius de les diferents labors del tabac.
- En l'impost sobre hidrocarburs es distribueix el rendiment assignat a les comunitats autònomes en funció de les vendes territorialitzades, segons dades del Ministeri d'Economia i Hisenda, ponderades pels tipus impositius de cadascun dels hidrocarburs.

Els quadres 6 al 8 mostren les participacions de les comunitats autònomes en cadascun d'aquests impostos l'any 2005 i l'evolució d'aquests ingressos entre els anys 2002 i 2005. Igual que en el cas de l'IVA, les comunitats autònomes no disposen de competències normatives en aquest grup de tributs, per tant, la diferent evolució dels ingressos entre les comunitats es deu íntegrament a la diferent evolució de l'índex de consum. Pel que fa a la normativa estatal, cal assenyalar que el Reial decret llei 12/2005 va introduir un augment del tipus en els impostos sobre alcohols i sobre les labors del tabac, com a mesures per a la millora del finançament de la sanitat, amb efectes des del 16 de setembre de 2005.

⁷ A la pràctica, les singularitats en la imposició indirecta de Canàries derivades del REF suposen que en aquest territori no s'apliquin els tributs estatals següents: l'IVA, l'impost sobre les labors del tabac, l'impost sobre hidrocarburs, l'impost sobre les vendes minoristes de determinats hidrocarburs i l'impost sobre determinats mitjans de transport. En contrapartida, el "bloc de recursos REF" o bloc de recursos de titularitat estatal al marge del finançament de les comunitats autònomes de règim comú està format per: l'impost general indirecte canari (IGIC), que inclou un gravamen específic sobre el tabac, l'arbitri sobre importacions i entregues de mercaderies i l'impost sobre determinats mitjans de transport. A banda, els canaris disposen de l'impost sobre combustibles, que és un tribut propi de la comunitat autònoma.

Quadre 6. Ingressos tributaris del model de finançament autonòmic
Participacions impostos especials: alcohols

	2005 Milions €	% sobre total	% variació 05/04	% var.inter. 05/02
Catalunya	89	19,2	6,2	3,9
Galícia	25	5,3	6,9	4,7
Andalusia	79	17,0	5,8	3,9
Astúries	12	2,6	4,9	1,8
Cantàbria	9	1,8	4,0	4,7
La Rioja	4	0,8	7,1	6,9
Múrcia	13	2,7	10,7	6,5
València	52	11,1	6,2	4,1
Aragó	17	3,6	9,8	5,3
Castella - la Manxa	17	3,6	5,3	3,9
Canàries	23	5,0	6,8	3,7
Extremadura	9	1,8	0,9	1,2
Balears	16	3,5	3,2	1,9
Madrid	73	15,8	6,2	4,0
Castella i Lleó	29	6,1	6,4	3,3
TOTAL	464	100,0	6,1	3,9

Font: Ministeri d'Economia i Hisenda.

Quadre 7. Ingressos tributaris del model de finançament autonòmic
Participacions impostos especials: labors del tabac

	2005 Milions €	% sobre total	% variació 05/04	% var.inter. 05/02
Catalunya	485	20,9	8,7	9,5
Galícia	119	5,2	3,8	4,2
Andalusia	451	19,4	5,8	5,9
Astúries	54	2,3	3,4	3,2
Cantàbria	32	1,4	4,5	4,6
La Rioja	15	0,6	2,8	3,7
Múrcia	82	3,5	7,7	6,7
València	322	13,9	5,6	5,9
Aragó	71	3,1	4,0	4,9
Castella - la Manxa	100	4,3	7,2	5,7
Canàries	0	0,0	-	-
Extremadura	55	2,4	3,6	2,9
Balears	115	5,0	2,5	6,0
Madrid	294	12,7	3,7	1,7
Castella i Lleó	122	5,3	2,5	3,0
TOTAL	2.317	100,0	5,6	5,6

Font: Ministeri d'Economia i Hisenda.

Tant la participació del 40% en l'impost sobre alcohols com la de l'impost sobre les labors del tabac presenten entre els anys 2002 i 2005 un creixement relativament poc important si es compara amb el dels tributs analitzats en els apartats anteriors. Però, aquests impostos especials, que bàsicament graven la unitat de producte i per tant no incorporen els augments de preus en la seva evolució⁸, han crescut entre el 2002 i

⁸ L'impost sobre les labors del tabac sí que té una part que grava el preu final del producte.

2005 per sobre del PIB a preus constants⁹ tant al conjunt de comunitats autònomes com a Catalunya. En el cas dels alcohols, l'evolució a Catalunya ha estat molt similar a la del conjunt de comunitats tant el 2005 com en tot el període, mentre que en les labors del tabac destaca especialment l'elevat creixement de Catalunya, d'un 9,5% interanual entre els anys 2002 i 2005, com a conseqüència de l'augment de les vendes de tabac en territori català¹⁰.

En canvi, l'evolució de l'impost sobre hidrocarburs entre els anys 2002 i 2005 s'ha situat per sota del PIB real tant a Catalunya com al conjunt de comunitats autònomes. A Catalunya l'import d'aquesta participació inclús disminueix un 1,5% l'any 2005 i la del total de comunitats autònomes ha estat molt similar a la de l'any anterior (només creix un 0,9%), en consonància amb la tendència de la demanda de petroli a Europa, que l'any 2005 disminueix un 0,1% segons dades del butlletí estadístic d'hidrocarburs del Ministeri d'Indústria, Turisme i Comerç¹¹. Altres comunitats autònomes que presenten un decrement de l'impost l'any 2005 són Galícia i la Rioja i al llarg del període 2002-2005 també Madrid.

Quadre 8. Ingressos tributaris del model de finançament autonòmic

Participacions impostos especials: hidrocarburs

	2005 Milions €	% sobre total	% variació 05/04	% var.inter. 05/02
Catalunya	729	17,9	-1,5	0,8
Galícia	277	6,8	-1,3	1,1
Andalusia	716	17,5	0,4	3,7
Astúries	94	2,3	0,7	3,0
Cantàbria	64	1,6	0,1	4,3
La Rioja	34	0,8	-4,5	2,2
Múrcia	162	4,0	4,6	4,0
València	486	11,9	2,7	3,9
Aragó	171	4,2	2,0	3,5
Castella - la Manxa	299	7,3	3,0	4,8
Canàries	0	0,0	-	-
Extremadura	109	2,7	1,3	4,1
Balears	117	2,9	5,6	3,5
Madrid	452	11,1	0,5	-2,3
Castella i Lleó	373	9,1	1,7	4,6
TOTAL	4.084	100,0	0,9	2,4

Font: Ministeri d'Economia i Hisenda.

Per últim, també cal tenir en compte l'efecte d'una tendència general de consum de petroli que concentra el creixement en els gasoils en detriment de les gasolines (que són les més gravades per l'impost a Espanya) i, per tant, en detriment de la recaptació. A tall d'exemple, les entregues de gasolina entre els anys 2002 i 2005 han

⁹ Segons dades de l'INE, el creixement a preus constants del PIB nacional és d'un 3,3% de mitjana anual entre els anys 2002 i 2005. A Catalunya aquesta mitjana és d'un 3,1%.

¹⁰ S'inclouen tant les vendes als residents com als estrangers.

¹¹ Aquesta mateixa font mostra que en el període 2002-2005 el creixement de la demanda de petroli a Europa ha estat d'un 0,9% interanual.

disminuït un 9,5% interanual a Madrid o un 4,4% a Catalunya, mentre que les de gasoils han augmentat un 3,1% i un 4%, respectivament.

Els impostos especials cedits totalment

Completen els tributs especials cedits a les comunitats autònomes l'impost sobre l'energia elèctrica, l'impost sobre determinats mitjans de transport i l'impost sobre les vendes minoristes de determinats hidrocarburs. A diferència dels impostos especials de l'apartat anterior, en aquest cas la Llei 21/2001 atribueix al conjunt de comunitats autònomes de règim comú el rendiment íntegre.

Quadre 9. Ingressos tributaris del model de finançament autonòmic
Impostos especials cedits totalment: electricitat

	2005 Milions €	% sobre total	% variació 05/04	% var.inter. 05/02
Catalunya	176	20,6	6,0	6,2
Galícia	71	8,3	6,7	8,5
Andalusia	131	15,3	9,3	9,9
Astúries	36	4,2	-1,7	2,5
Cantàbria	16	1,9	1,3	5,6
La Rioja	6	0,7	2,8	6,1
Múrcia	27	3,1	6,2	8,0
València	96	11,3	5,1	7,1
Aragó	34	4,0	1,5	6,2
Castella - la Manxa	43	5,1	9,3	9,3
Canàries	30	3,6	5,8	8,8
Extremadura	15	1,7	10,5	10,3
Balears	20	2,3	5,5	7,9
Madrid	105	12,3	4,3	6,8
Castella i Lleó	49	5,7	3,7	6,3
TOTAL	854	100,0	5,7	7,3

Font: Ministeri d'Economia i Hisenda.

L'impost sobre l'electricitat, a l'igual que en el cas de les participacions de l'apartat anterior, es recapta en el lloc de fabricació del producte i no pas on és consumeix el producte gravat i, per tant, la Llei 21/2001 estableix, com a indicador de distribució de la recaptació total entre les comunitats autònomes el percentatge de consum net d'energia elèctrica de cadascuna a partir de dades del Ministeri d'Indústria, Turisme i Comerç. El quadre 9 mostra l'evolució d'aquest recurs a les diferents comunitats autònomes entre els anys 2002 i 2005. Al darrer any, l'impost sobre l'electricitat¹² presenta un creixement d'un 5,7% al conjunt de comunitats i d'un 6% a Catalunya, percentatges inferiors als del PIB nominal. Al total del període 20002-2005 aquest impost ha crescut de forma similar al PIB nominal al conjunt de comunitats autònomes (7,3%) mentre que a Catalunya l'evolució ha estat similar a la del 2005. Entre les comunitats autònomes, l'evolució del consum d'energia elèctrica ha estat especialment decreixent a Astúries, a Cantàbria o a Aragó, i especialment creixent a Extremadura, Andalusia o Castella-la Manxa.

¹² Que grava el valor nominal del consum i de la potència contractada.

En el cas de l'impost sobre determinats mitjans de transport i de l'impost sobre les vendes minoristes de determinats hidrocarburs, l'Administració central transfereix directament a cada comunitat el rendiment obtingut en el seu territori. En ambdós impostos les comunitats autònomes disposen de capacitat normativa i algunes l'han exercida en l'impost minorista d'hidrocarburs, però cap n'ha exercit aquesta prerrogativa en l'impost sobre matriculacions.

Quadre 10. Ingressos tributaris del model de finançament autonòmic
Impostos especials cedits totalment: mitjans de transport

	2005 Milions €	% sobre total	% variació 05/04	% var.inter. 05/02
Catalunya	329	19,3	17,4	13,2
Galícia	77	4,5	9,6	9,3
Andalusia	277	16,3	16,6	15,2
Astúries	29	1,7	14,3	7,1
Cantàbria	19	1,1	17,1	10,7
La Rioja	9	0,5	14,5	9,9
Múrcia	54	3,2	19,8	15,2
València	209	12,2	15,9	14,0
Aragó	36	2,1	11,4	5,7
Castella - la Manxa	55	3,2	19,4	14,0
Canàries	0	0,0	-	-
Extremadura	24	1,4	16,2	12,2
Balears	44	2,6	15,6	10,6
Madrid	475	27,9	16,2	12,8
Castella i Lleó	68	4,0	10,6	8,8
TOTAL	1.706	100,0	16,0	12,8

Font: Ministeri d'Economia i Hisenda.

L'impost sobre determinats mitjans de transport grava el valor de compra del vehicle amb dos trams impositius segons potència. Tal com es pot veure en el quadre 10, aquest impost presenta un ritme de creixement força elevat entre els anys 2002 i 2005 tant al conjunt de comunitats autònomes (12,8%) com a Catalunya (13,2%), molt per sobre del creixement interanual mig de les matriculacions de turismes (un 6,2% a Espanya i un 5,3% a Catalunya), fet que s'explica per un increment de la potència dels vehicles matriculats i/o del seu preu.

D'altra banda, l'impost sobre les vendes minoristes de determinats hidrocarburs consta d'un tram estatal igual per a totes les comunitats autònomes i d'un possible tram autonòmic que cada comunitat autònoma decideix establir o no. Entre els anys 2003 i 2004 quatre comunitats van introduir una tarifa de gravamen autonòmic: únicament Catalunya¹³ va fixar els tipus màxims permesos per la llei estatal fins l'any 2005¹⁴ i les tres restants (Astúries, Galícia i Madrid) van establir uns tipus inferiors.

¹³ La tarifa de gravamen autonòmic, introduïda per la Llei 7/2004, de 16 de juliol, de mesures fiscals i administratives, és de 24 euros per cada 1.000 litres per a les vendes de gasolines, de gasoils i de querosè, de 6 euros per cada 1.000 litres per als gasoils d'ús especial i d'1 euro per tona per a les vendes de fuel, i és igual que la tarifa estatal.

¹⁴ La Llei 25/2006, de 17 de juliol, per la qual es modifica el règim fiscal de les reorganitzacions empresarials i del sistema portuari i s'aproven mesures tributàries per al finançament sanitari i per al sector del transport per carretera, va duplicar els tipus màxims permesos per al tram autonòmic.

Quadre 11. Ingressos tributaris del model de finançament autonòmic
Impostos especials cedit totalment: vendes minoristes hidrocarburs

	2005		% variació 05/04 (sense ús capacitat normativa)	% var.inter. 05/02 (sense ús capacitat normativa)	Capacitat normativa 2005 (% s/ total recaptació)
	Milions €	% sobre total			
Catalunya	302	27,2	-0,4	2,6	49,9
Galícia	88	7,9	0,1	3,9	36,3
Andalusia	149	13,4	3,0	6,0	0,0
Astúries	37	3,3	-1,5	1,7	46,8
Cantàbria	13	1,2	-0,3	4,4	0,0
La Rioja	7	0,7	-3,8	7,0	0,0
Múrcia	35	3,1	6,3	6,4	0,0
València	100	9,0	4,6	4,8	0,0
Aragó	36	3,3	5,6	5,5	0,0
Castella - la Manxa	63	5,7	8,1	6,9	0,0
Canàries	0	0,0	-	-	-
Extremadura	23	2,1	4,8	7,4	0,0
Balears	20	1,8	3,4	3,3	0,0
Madrid	160	14,4	-1,4	-1,7	41,5
Castella i Lleó	78	7,0	1,5	5,0	0,0
TOTAL	1.112	100,0	2,2	4,0	24,0

Font: Ministeri d'Economia i Hisenda.

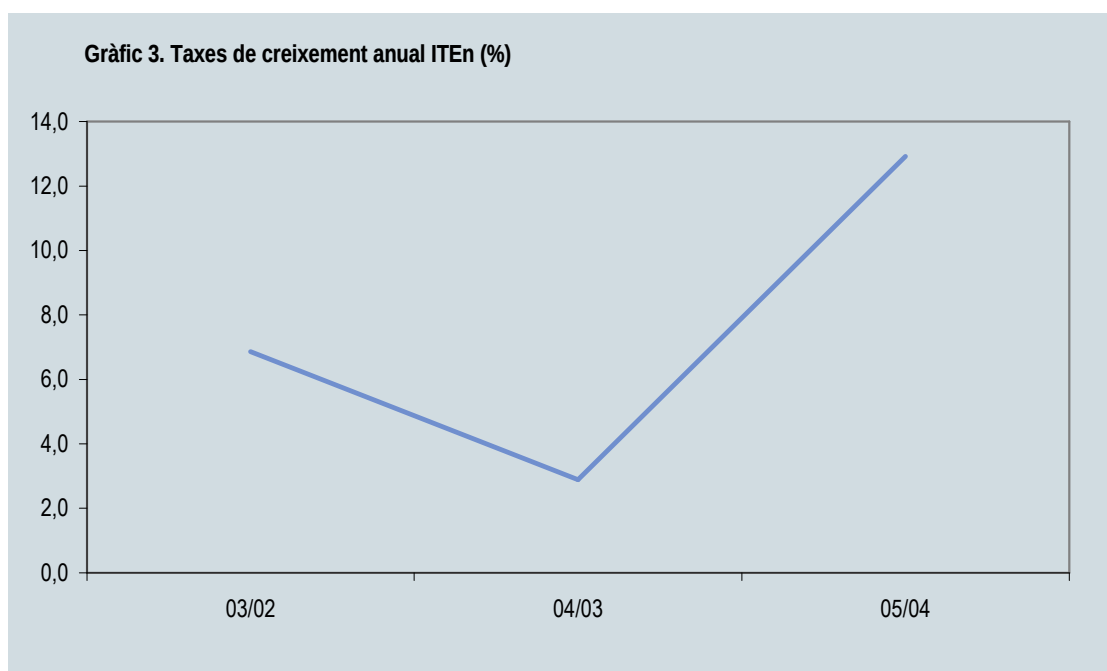
Per tal de realitzar una anàlisi comparativa homogènia entre les diferents comunitats autònomes en aquest impost, al quadre 11 es presenten els percentatges d'evolució de l'impost sense l'ús de la capacitat normativa autonòmica o, el que és el mateix, es mostren els percentatges d'evolució del tram estatal. Les pautes d'evolució del consum aplicables a aquest impost serien les mateixes que les esmentades abans en l'anàlisi de la participació en l'impost sobre hidrocarburs, però, s'observa que, en general, els increments han estat superiors en l'impost minorista que en la participació, gràcies a un disseny de la tarifa estatal de l'impost sobre les vendes minoristes que grava amb el mateix tipus impositiu les gasolines que el gasoil d'ús general.

2.2 Les transferències

Els ingressos per transferències corresponen al fons de suficiència i a la garantia d'evolució dels recursos de la sanitat. El fons de suficiència és una transferència de l'Estat a les comunitats autònomes que es va calcular l'any 2001: es va obtenir per la diferència entre les necessitats de recursos i els ingressos proporcionats pel conjunt d'impostos del model de finançament per a l'any base del sistema –el 1999– i s'actualitza anualment en funció de l'evolució dels ingressos tributaris de l'Estat

(ITE nacional¹⁵ per a la transferència de l'Estat o ITE regional¹⁶ per a la transferència de la comunitat autònoma en el cas de que el resultat sigui un fons de suficiència negatiu).

El fons de suficiència representa un 29,5% dels recursos totals de les comunitats autònomes. A Catalunya aquest fons també és una transferència de l'Estat a la comunitat autònoma –en consonància amb uns ingressos impositius del model de finançament per habitant inferiors que les necessitats *per capita*– però, només representa un 14,2% del finançament total ja que, al ser una comunitat d'elevat nivell de renda, s'obtenen uns recursos per habitant superiors als de la mitjana estatal.



Font: Ministeri d'Economia i Hisenda.

L'ITE nacional, que és l'índex d'evolució del fons de suficiència de les comunitats autònomes amb transferència estatal o positiva, va augmentar un 6,9% el 2003, un 2,9% el 2004 i un 12,9% el 2005 (vegeu el gràfic 3). La causa d'aquest desigual creixement entre els diferents anys ha estat la reforma de l'IRPF de l'any 2003, que va afectar a la recaptació estatal d'aquell mateix any via retencions a compte i especialment a la recaptació de l'any 2004, que és quan es va meritjar la quota líquida diferencial del 2003, ja que l'evolució de la recaptació de l'Estat en l'IVA i en els impostos especials s'ha mantingut estable. Així, l'any 2005 l'ITE nacional presenta un creixement destacable (12,9%) gràcies al impuls d'un IRPF no afectat per cap

¹⁵ L'ITE nacional es defineix com la recaptació estatal, exclosa la susceptible de cessió a les comunitats autònomes per IRPF, IVA, impostos especials sobre alcohol i begudes derivades, hidrocarburs i labors del tabac.

¹⁶ L'ITE regional està constituït per la recaptació en el territori de la comunitat autònoma, sense exercici de competències normatives, per IRPF, IVA, impostos especials sobre alcohol i begudes derivades, hidrocarburs i labors del tabac.

reforma que presenta una recaptació que creix un 14,6% i gràcies a un bon ritme de creixement de la recaptació de l'IVA (12%).

Quadre 12. Transferències del model de finançament autonòmic
El fons de suficiència i la garantia sanitària

	Fons de suficiència				Garantia sanitària			
	2005	% sobre total	% variació	% var.inter.	2005	% sobre total	% variació	% var.inter.
	Milions €		05/04	05/02	Milions €		05/04	05/02
Catalunya	2.392	8,3	12,9	7,7	0	0,0	-100,0	-100,0
Galícia	3.210	11,2	12,9	7,6	33	22,9	-69,4	-3,8
Andalusia	7.963	27,8	14,4	8,2	0	0,0	-100,0	-100,0
Astúries	954	3,3	12,9	7,4	36	25,1	-34,9	35,6
Cantàbria	610	2,1	12,9	7,7	0	0,0	-100,0	-
La Rioja	333	1,2	12,9	12,9	0	0,0	-100,0	-100,0
Múrcia	979	3,4	12,9	8,2	0	0,0	-	-
València	2.316	8,1	12,9	7,8	0	0,0	-100,0	-100,0
Aragó	974	3,4	12,9	8,8	0	0,0	-100,0	-100,0
Castella - la Manxa	2.088	7,3	12,9	7,9	0	0,0	-100,0	-100,0
Canàries	2.827	9,9	12,9	7,5	0	0,0	-100,0	-
Extremadura	1.699	5,9	12,9	7,5	9	6,0	-78,8	-11,9
Balears	-202	-0,7	8,9	5,4	26	18,1	-33,0	2,2
Madrid	-162	-0,6	12,9	-20,6	0	0,0	-	-
Castella i Lleó	2.708	9,4	13,1	8,0	40	27,9	-59,8	-0,1
TOTAL	28.690	100,0	13,4	8,3	143	100,0	-75,8	-11,8

Font: Ministeri d'Economia i Hisenda.

Però, tot i les importants oscil·lacions, entre els anys 2002 i 2005 l'ITE nacional presenta el mateix creixement interanual que el PIB nominal, d'un 7,5%. Un creixement del fons de suficiència d'una comunitat autònoma superior al de l'ITE denota la posterior incorporació del finançament de traspassos de competències de l'Estat al càlcul inicial del fons l'any 1999. Cal dir, però, que a partir de l'any 2002 totes les comunitats autònomes ja havien assumit les competències que representen el major volum pressupostari de les comunitats autònomes –l'ensenyament i la sanitat– i, per tant, els traspassos que s'han anat incorporant al llarg del període no són quantitativament tan importants, tot i que poden afectar de forma especial a alguna comunitat autònoma com és el cas de la Rioja, que l'any 2003 va incorporar la participació provincial en els ingressos de l'Estat en el model de finançament autonòmic. A tall d'exemple, els traspassos quantitativament més destacables que s'han incorporat al model de finançament entre els anys 2002 i 2005 han estat els de l'INEM a diverses comunitats autònomes i el traspàs de l'Administració de justícia a Madrid.

Cal fer esment a part, dels casos de Madrid i Balears, ja que en aquestes comunitats els ingressos tributaris del model de finançament *per capita* que s'obtenen són superiors a les seves necessitats de despesa i, per tant, tenen un fons de suficiència negatiu (és a dir, a retornar a l'Estat), que evoluciona segons l'ITE regional sempre que l'ITE regional sigui inferior a l'ITE nacional, ja que en el cas contrari se'ls aplica aquest darrer.

Per últim, pel que fa a les transferències estatals corresponents a la garantia sanitària, l'acord de finançament actual va establir que per als tres primers anys de vigència del model de finançament els recursos que corresponen a la sanitat havien de créixer, com a mínim, a la mateixa taxa que el PIB nominal. Posteriorment, en les mesures adoptades en la Segona Conferència de Presidents es va allargar aquest període fins l'aprovació d'un nou model de finançament. En el període 1999-2005 el model ha proporcionat a la Generalitat de Catalunya un augment de recursos superior al PIB nominal, i per tant, l'any 2005 no n'ha rebut cap import per aquest concepte. Aquest darrer any només han necessitat d'aquesta garantia Galícia, Astúries, Extremadura, Balears i Castella i Lleó i n'han rebut un import que compensa el diferencial de creixement respecte del PIB nominal. En canvi, l'any 2004 van obtenir aquesta garantia totes les comunitats excepte Múrcia i Madrid, fet relacionat amb la desacceleració del creixement de l'ITE nacional d'aquell any.

3. Els resultats del model de finançament autonòmic

En aquest epígraf es presenta una comparació dels resultats obtinguts per les comunitats autònomes en els anys d'aplicació de l'actual sistema de finançament autonòmic dels que es disposa d'informació liquidada. En el primer apartat, s'analitza l'evolució conjunta dels recursos detallats en l'epígraf anterior –afegint-ne les taxes vinculades als diferents serveis traspassats¹⁷– és a dir, es presenta l'evolució del total de recursos obtinguts per les comunitats autònomes. En el segon apartat, per tal de disposar de dades *per capita* homogènies comparativament entre comunitats autònomes, s'ha calculat el finançament de les comunitats autònomes en termes normatius (sense tenir en compte l'ús de la capacitat normativa autonòmica) i competencialment homogenis i s'analitzen els resultats *per capita* del model.

3.1 Estructura i evolució del model de finançament de les comunitats autònomes

En el quadre 13 es presenten el total de recursos del model de finançament que s'ha liquidat l'any 2005 per a cada comunitat autònoma i la seva evolució respecte de l'any anterior, com també el increment interanual entre el resultat del 2005 i el del primer any del model de finançament vigent, el 2002. Els recursos del sistema de finançament presenten taxes de creixement diferents a cada comunitat autònoma per la influència conjunta dels factors següents: l'evolució econòmica regional, la diferent estructura que presenta el model a cada comunitat autònoma, el diferent ús de la capacitat normativa sobre els tributs cedits, una gestió impositiva diferencial i també pels traspassos de competències que s'han produït en algunes comunitats.

¹⁷ Valorades en termes normatius: les taxes normatives d'un any determinat s'obtenen aplicant a la valoració de l'any en que es van cedir l'índex d'evolució de la participació en els impostos estatals fins l'any 2001 i, a partir del 2002, l'índex d'evolució del fons de suficiència.

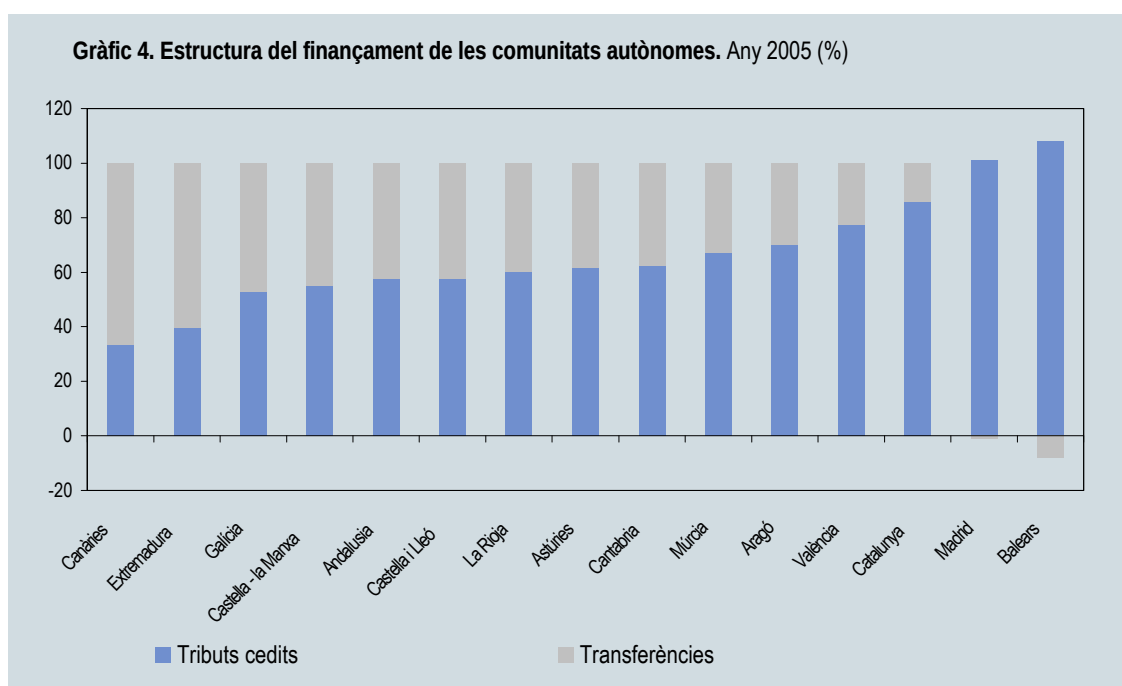
Quadre 13. Total de recursos del model de finançament de les comunitats autònomes

	2005 (Milions €)			% variació 05/04			% variació interanual 05/02		
	Tributs cedits ⁽¹⁾	Transferències	Total	Tributs cedits ⁽¹⁾	Transferències	Total	Tributs cedits ⁽¹⁾	Transferències	Total
Catalunya	14.395	2.392	16.787	14,2	9,2	13,5	12,3	7,0	11,5
Galícia	3.597	3.242	6.840	12,8	9,9	11,4	10,2	7,4	8,9
Andalusia	10.770	7.963	18.733	12,9	13,3	13,1	14,6	8,1	11,6
Astúries	1.592	990	2.582	8,1	10,0	8,8	8,3	8,1	8,2
Cantàbria	1.008	610	1.618	17,1	11,4	14,9	13,3	7,7	11,0
La Rioja	505	333	839	10,0	10,9	10,4	11,6	12,1	11,8
Múrcia	2.001	979	2.981	21,4	12,9	18,5	17,1	8,2	13,9
València	7.888	2.316	10.204	14,5	12,9	14,2	13,5	7,8	12,1
Aragó	2.284	974	3.257	15,0	9,1	13,1	11,5	8,3	10,5
Castella-la Manxa	2.565	2.088	4.653	18,3	11,9	15,3	14,7	7,7	11,4
Canàries	1.410	2.827	4.237	19,2	10,6	13,3	13,0	7,5	9,2
Extremadura	1.118	1.708	2.826	11,7	10,5	11,0	11,1	7,3	8,7
Balears	2.324	-176	2.148	17,5	19,9	17,3	11,4	5,9	11,9
Madrid	13.636	-162	13.474	12,9	12,9	12,9	11,2	-20,6	12,0
Castella i Lleó	3.721	2.748	6.469	11,6	10,2	11,0	10,0	7,8	9,0
TOTAL	68.815	28.833	97.648	13,9	11,3	13,2	12,4	8,1	11,0

⁽¹⁾ S'addicionen les taxes pels serveis traspassats amb criteri normatiu.

Font: Ministeri d'Economia i Hisenda.

El gràfic 4 mostra l'estructura del finançament de les comunitats autònomes de règim comú l'any 2005 tot diferenciant els tributs cedits (que són la font de l'autonomia financera) i les transferències. En el total de comunitats autònomes, els tributs cedits constitueixen el principal grup d'ingressos del model de finançament—n'aporten un 70,5%—, però, entre les diferents comunitats autònomes, mentre que a Extremadura només en representen un 40%, Madrid i Balears es financen al 100% amb tributs cedits. És a dir, tal com es deriva del funcionament del fons de suficiència, a les comunitats amb més nivell de renda *per capita* i, per tant, amb un nivell de recursos impositius *per capita* superiors, els ingressos tributaris tenen una participació més elevada, mentre que el fons de suficiència és més important en aquelles comunitats amb menys nivell de renda. Un cas excepcional és el de Canàries, que obté un fons de suficiència calculat sense computar els ingressos tributaris que configuren el seu règim econòmic i fiscal (REF)¹⁸.



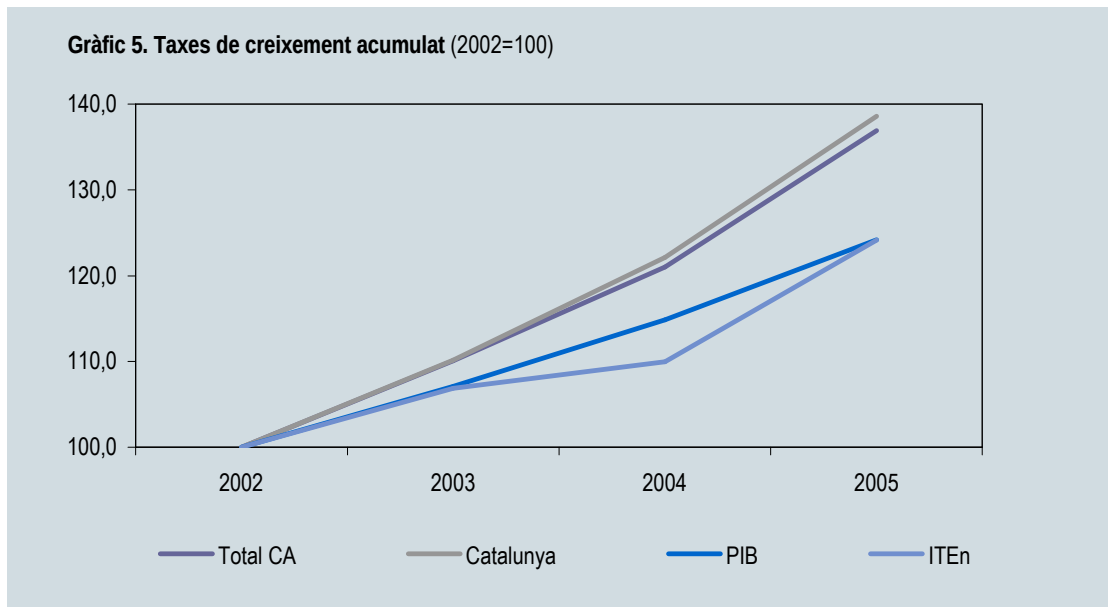
Font: quadre 13.

Aquesta diferent estructura del model de finançament entre les comunitats autònomes condiciona l'evolució dels ingressos que obtenen cadascuna, ja que l'evolució dels tributs cedits dependrà de l'evolució de l'economia regional i de les decisions legislatives i de gestió de les comunitats autònomes, mentre que l'evolució de les transferències depèn d'índexs d'evolució estatals i, en menor mesura, de traspassos de competències.

Segons el quadre 13, el creixement del total de recursos del model de finançament autonòmic se situa en un 13,2% al conjunt de comunitats autònomes i en un 13,5% a Catalunya el darrer exercici i l'augment de tot període 2002-2005 en un 11% i un 11,5%, respectivament. Més concretament, en tots els anys del període els recursos

¹⁸ Vegeu la nota número 7.

han crescut més a Catalunya que al total de comunitats autònomes, en consonància amb un major pes dels ingressos tributaris i un menor pes del fons de suficiència, ja que entre els anys 2002 i 2005 el creixement dels ingressos tributaris ha estat força superior al de les transferències.



Font: Ministeri d'Economia i Hisenda.

Per tal d'analitzar amb més detall l'evolució del finançament, el gràfic 5 mostra el creixement acumulat entre els anys 2002 i 2005 en el finançament total del conjunt de comunitats autònomes, de Catalunya i en el PIB i l'ITE nacional. S'observa que, en un període de creixement econòmic sostingut, tant el total de comunitats autònomes com Catalunya presenten un increment dels recursos més suau els anys 2003 i 2004 que el 2005. Aquesta evolució no lineal dels ingressos del model de finançament es deu als efectes de la reforma de l'IRPF de l'any 2003: com ja s'ha esmentat anteriorment, aquesta reforma va afectar el creixement de l'ITE l'any 2003 i, especialment el de l'any 2004 i també, en menor mesura, l'evolució del tram autonòmic de l'IRPF l'any 2003. L'any 2005, però, l'ITE nacional creix un 12,9% impulsant el creixement del finançament a valors per sobre de l'11% tant a Catalunya com al conjunt de comunitats i situant el creixement acumulat de l'ITE nacional en el mateix valor que el PIB.

D'altra banda, s'observa com el increment dels recursos del model de finançament autonòmic sempre s'ha situat per sobre de l'evolució del PIB i com aquest increment es va distanciant cada cop més del PIB. La causa és un augment dels ingressos tributaris de les comunitats autònomes molt per sobre del PIB contextualitzat dins d'un panorama de bonança econòmica espanyola entre els anys 2002 i 2005, caracteritzada per una acceleració de la demanda interna en general coincident amb una expansió del mercat immobiliari i borsari¹⁹.

¹⁹ L'evolució del mercat borsari i sobretot del immobiliari afecta especialment a les recaptacions dels tributs cedits tradicionals però també a l'IRPF i l'IVA.

Tal com es pot veure al quadre 14, que mostra el detall de l'evolució dels recursos del model de finançament autonòmic per comunitats autònomes l'any 2005, el comportament expansiu del mercat immobiliari i, en menor mesura, el sentit de les reformes tributàries autonòmiques en els impostos sobre actes jurídics documentats i sobre transmissions patrimonials han impulsat la recaptació del conjunt de tributs cedits tradicionals. Així, mentre que el total de recursos de les comunitats autònomes creix un 13,2% interanual, la recaptació del conjunt de tributs cedits tradicionals augmenta un 20,6%. També ha crescut lleugerament per sobre del total d'ingressos el tram autonòmic de l'IRPF, així com el fons de suficiència i les taxes afectes als serveis traspassats (que via ITE nacional també s'han beneficiat de l'evolució de l'IRPF, així com de noves competències transferides). Addicionalment, cal destacar dins dels impostos especials cedits totalment l'evolució de l'impost sobre determinats mitjans de transport, que creix un 16%. D'altra banda, amb un creixement per sota del total de recursos es troben l'IVA i la resta d'impostos especials.

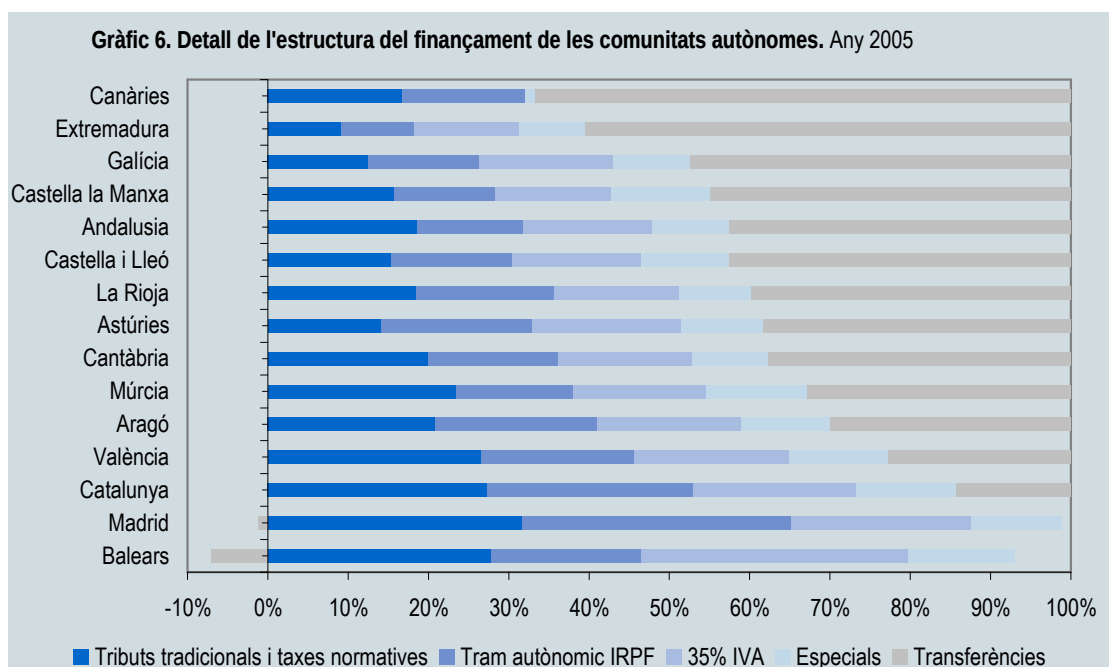
Quadre 14. Detall de l'evolució dels recursos del model de finançament de les comunitats autònomes l'any 2005

	% variació interanual 05/04								Total
	Tributs cedits tradicionals	Tram autonòmic IRPF	35% IVA	Especials cedits 40%	Especials cedits 100%	Taxes afectes serveis traspassats	Fons de suficiència	Garantia PIB sanitària	
Catalunya	20,0	12,9	11,8	2,6	22,6	12,9	12,9	-100,0	13,5
Galícia	24,2	12,7	12,3	0,6	5,2	12,9	12,9	-69,4	11,4
Andalusia	16,3	14,2	12,6	2,6	11,0	23,2	14,4	-100,0	13,1
Astúries	7,5	10,7	8,9	1,9	3,6	12,9	12,9	-34,9	8,8
Cantàbria	31,9	16,0	12,3	1,7	6,4	12,9	12,9	-100,0	14,9
La Rioja	12,7	11,6	11,4	-1,8	4,8	12,9	12,9	-100,0	10,4
Múrcia	44,2	15,4	13,1	5,9	12,2	12,9	12,9	-	18,5
València	20,1	15,5	12,4	4,0	10,3	12,9	12,9	-100,0	14,2
Aragó	25,5	14,1	13,0	3,0	6,1	12,9	12,9	-100,0	13,1
Castella la Manxa	39,2	16,9	13,5	4,1	12,1	12,9	12,9	-100,0	15,3
Canàries	30,5	10,7	-	6,8	5,8	12,9	12,9	-100,0	13,3
Extremadura	19,5	13,9	10,8	2,0	10,4	12,9	12,9	-78,8	11,0
Balears	39,0	14,2	10,5	4,0	10,0	8,9	8,9	-33,0	17,3
Madrid	15,1	13,8	12,3	2,1	10,6	12,9	12,9	-	12,9
Castella i Lleó	19,0	12,5	11,0	2,1	5,1	12,9	13,1	-59,8	11,0
TOTAL	20,6	13,7	12,0	2,7	12,0	15,1	13,4	-75,8	13,2

Font: Ministeri d'Economia i Hisenda.

En el cas de l'evolució dels ingressos de Catalunya l'any 2005, el creixement del total de recursos, d'un 13,5%, és igualment impulsat pels elevats increments en els tributs cedits tradicionals (20%) i en l'impost sobre determinats mitjans de transport

(17,4%) però també pel creixement en un 42,5% de l'impost sobre les vendes minoristes de determinats hidrocarburs, ja que la Llei 7/2004, de 16 de juliol, de mesures fiscals i administratives va establir el tram autonòmic amb efectes des de l'1 d'agost de 2004 i, per tant, l'evolució entre els anys 2004 i 2005 no es comparativament homogènia en aquest darrer impost.

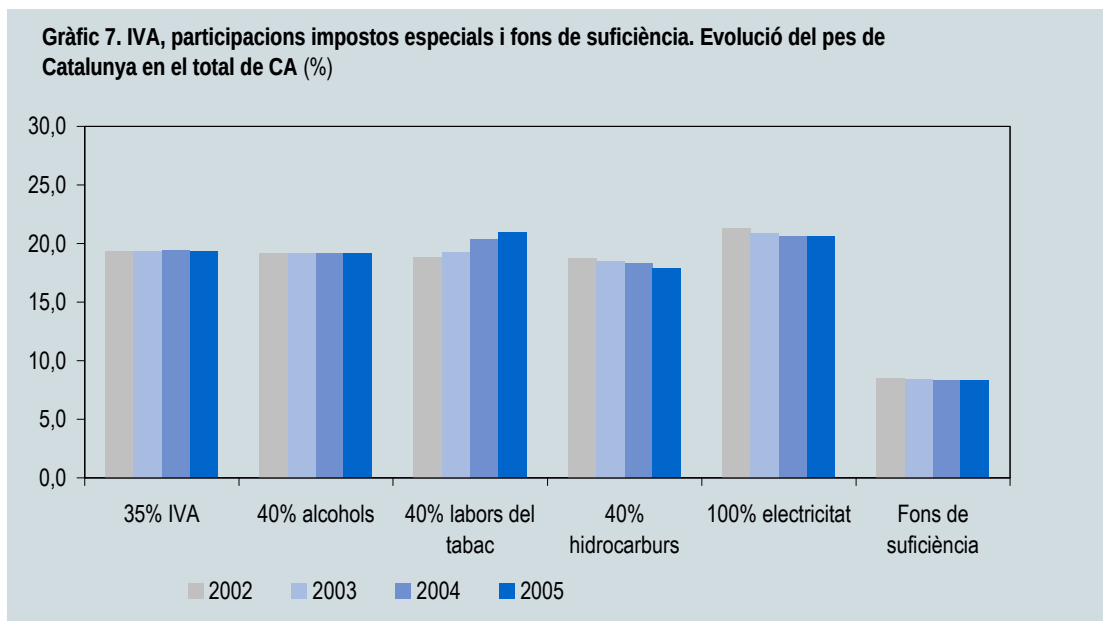


Font: Ministeri d'Economia i Hisenda.

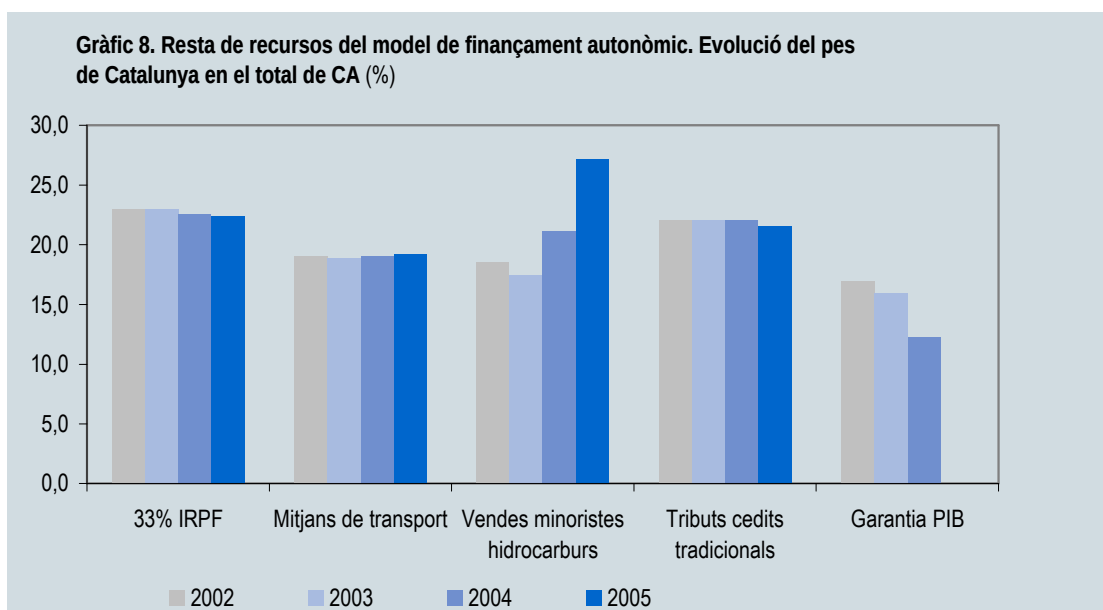
Per tant, de l'observació de l'evolució del finançament l'any 2005 i els anys anteriors, es constata que en el període 2002-2005, els grups d'ingressos més dinàmics han estat el dels tributs cedits tradicionals, especialment, i el dels impostos especials cedits totalment, tant en el conjunt de comunitats autònomes com a Catalunya. En aquest sentit, destacar sobretot el paper dels tributs cedits tradicionals en l'evolució dels recursos de les comunitats autònomes, ja que aquest grup de tributs arriba a representar al voltant del 30% del total del finançament de l'any 2005 en algunes comunitats autònomes com Balears, Madrid, Catalunya i València (vegeu el gràfic 6). L'elevat creixement que aquests ingressos presenten en aquest període s'ha fonamentat principalment en una etapa expansiva del mercat immobiliari i, en menor mesura, s'ha vist reforçat pel sentit de les reformes tributàries autonòmiques en els impostos sobre actes jurídics documentats i sobre transmissions patrimonials.

Per últim, per tal de comparar l'evolució dels diferents ingressos del model de finançament a Catalunya respecte de l'evolució del conjunt de comunitats autònomes a cadascun dels anys del període 2002-2005, s'han elaborat els gràfics 7 i 8, on es mostra l'evolució del pes de Catalunya respecte del total de comunitats autònomes en cadascun dels recursos: concretament, en el gràfic 7 es mostra l'evolució d'aquest percentatge pel que fa als ingressos que es distribueixen entre les comunitats autònomes a través d'un indicador, mentre que al gràfic 8 s'analitzen els recursos en els que a la Generalitat li correspon directament el rendiment obtingut al

seu territori, així com la garantia sanitària (vinculada a l'evolució de tots els ingressos del model de finançament).



Font: Ministeri d'Economia i Hisenda.



Font: Ministeri d'Economia i Hisenda.

Al llarg del període 2002-2005, els ingressos corresponents a Catalunya han evolucionat de forma similar als del conjunt de comunitats en l'IVA, en la participació sobre alcohols i en el fons de suficiència: aquests recursos formen part del grup de tributs vinculats a un indicador i representen en conjunt un 34,9% del total del finançament de la Generalitat.

Pel que fa als impostos sobre les labors del tabac, sobre les vendes minoristes d'hidrocarburs i sobre determinats mitjans de transport (que només representen un 6,6% del total), s'observa una evolució dels ingressos de la Generalitat de Catalunya per sobre de la mitjana: en el primer cas pels importants creixements de les vendes de tabac en territori català mentre que en el segon cas aquesta evolució superior es deu íntegrament a la introducció del tram autonòmic a l'agost del 2004, ja que el conjunt d'entregues d'hidrocarburs presenta una evolució clarament més desfavorable a Catalunya, tal com es palesa també en la participació de l'impost sobre hidrocarburs.

Per últim, els recursos que presenten una evolució inferior a Catalunya són, a més de l'impost sobre hidrocarburs, l'impost sobre l'electricitat, el tram autonòmic de l'IRPF i el conjunt de tributs cedits tradicionals (en conjunt un 57,7% del total de recursos). Però, mentre la participació en l'impost sobre hidrocarburs presenta una evolució progressivament inferior a la del total de comunitats autònomes, a la resta d'ingressos l'evolució de Catalunya ha estat més similar a la del total de comunitats autònomes. Finalment, la participació de la garantia del PIB de Catalunya en el total també ha estat decreixent fins al 2004 i en el darrer any Catalunya ja no ha necessitat rebre aquest ingrés, gràcies a un creixement dels recursos superior al del PIB (a l'igual que en el cas de la majoria de les comunitats autònomes).

3.2 El resultat “per capita” del finançament de les comunitats autònomes en termes comparativament homogenis

En aquest apartat es presenta una comparació dels ingressos *per capita* obtinguts per cadascuna de les comunitats autònomes en els anys d'aplicació de l'actual sistema de finançament autonòmic dels que es disposa d'informació liquidada. Per tal de realitzar l'anàlisi amb dades *per capita* homogènies en termes comparatius ha estat necessari aplicar una sèrie d'ajustos al conjunt dels ingressos de l'apartat anterior: s'ha calculat el finançament de les comunitats autònomes en termes normatius (sense tenir en compte l'ús de la capacitat normativa autonòmica) i en termes d'homogeneïtat competencial.

D'una banda, per a l'any base del model de finançament i en aplicació de la Llei 21/2001, l'Estat va fer una distribució de recursos que garantia en cadascuna de les comunitats autònomes el finançament de les competències autonòmiques a través del càlcul del fons de suficiència de l'any 1999. Aquest càlcul es va realitzar imputant els tributs cedits a les comunitats autònomes segons criteris normatius, és a dir, sense tenir en compte la capacitat normativa que ja havien utilitzat les comunitats autònomes fins aquell moment, per tal d'assegurar a tots els ciutadans el mateix percentatge de cobertura estatal dels serveis autonòmics amb independència de l'ús d'aquesta prerrogativa autonòmica que les diferents comunitats facin.

D'altra banda, per tal de mostrar una distribució de recursos *per capita* comparativament homogènia també cal un escenari d'igualtat competencial entre les

comunitats autònomes, per això, s'ha homogeneïtzat la informació del finançament autonòmic en termes normatius que proporciona el Ministeri d'Economia i Hisenda detraient del fons de suficiència de cada comunitat autònoma el valor del traspàs de les principals competències no transferides a totes les comunitats autònomes.

Quadre 15. Recursos homogenis vinculats al sistema de finançament autonòmic (*)

	2005			% variació homogeni 05/04	% variació homogeni inter. 05/02
	Milions €	€/hab.	Índex €/hab.		
Catalunya	13.519	1.933	95	10,7	8,4
Galícia	6.386	2.312	114	10,2	7,7
Andalusia	16.231	2.068	102	12,4	8,8
Astúries	2.471	2.295	113	9,4	7,2
Cantàbria	1.339	2.381	117	11,5	8,4
La Rioja	714	2.373	117	10,1	8,3
Múrcia	2.482	1.858	92	12,6	9,3
València	8.662	1.846	91	12,3	9,0
Aragó	2.957	2.330	115	10,7	8,4
Castella - la Manxa	4.210	2.222	109	12,1	8,8
Canàries	3.797	1.929	95	10,7	7,6
Extremadura	2.726	2.515	124	10,4	7,6
Balears	1.645	1.673	82	9,3	7,6
Madrid	10.565	1.771	87	12,2	8,9
Castella i Lleó	6.044	2.407	119	10,0	7,7
TOTAL	83.747	2.030	100	11,4	8,4

(*) S'han homogeneïtzat les competències específiques de les comunitats autònomes. No s'inclou l'ús de la capacitat normativa en l'IRPF, i en l'impost sobre les vendes minoristes de determinats hidrocarburs. Tributs cedits tradicionals i taxes vinculades als serveis traspassats en termes normatius.

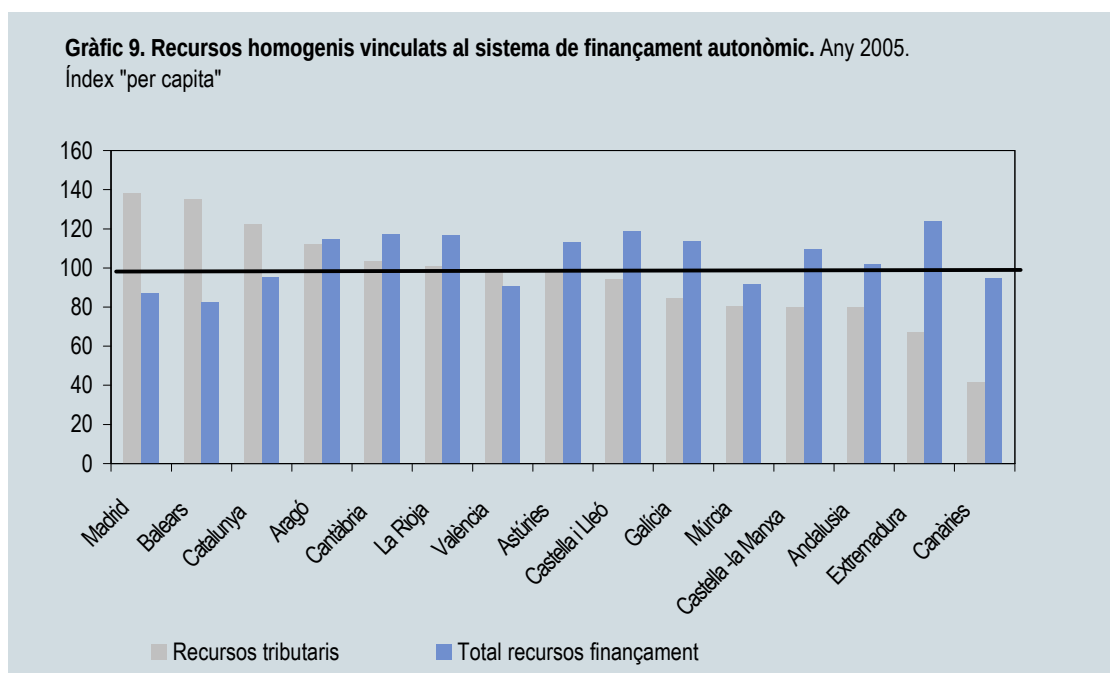
Font: Ministeri d'Economia i Hisenda, INE i elaboració pròpia.

En el quadre 15 es presenten les dades liquidades del finançament autonòmic de l'any 2005 en termes normatius²⁰ i amb homogeneïtzació de competències, en valors absoluts, *per capita* i en índex respecte a la mitjana *per capita*. Una primera conclusió que es desprèn d'aquestes xifres és que el finançament derivat d'aplicar el model vigent aporta uns recursos per habitant força diferents entre comunitats autònomes, que oscil·len entre un 24% per sobre de la mitjana a Extremadura fins un 18% per sota a Balears. A part d'Extremadura, hi ha altres comunitats amb uns recursos *per capita* que superen en més d'un 10% a la mitjana, que són Galícia, Astúries, Cantàbria, La Rioja, Aragó i Castella i Lleó; en l'altre extrem, és a dir, amb un finançament que no arriba al 90% de la mitjana hi ha Balears i Madrid. En la franja que se situa entre un índex de 100 i 110 s'hi troben Andalusia i Castella-la Manxa i entre 90 i 100 Catalunya, Múrcia, València i Canàries. Concretament, a Catalunya el

²⁰ El Ministeri d'Economia i Hisenda calcula en termes normatius els tributs cedits tradicionals i les taxes pels serveis traspassats d'un any determinat aplicant a la valoració del tribut de l'any que es va cedir l'índex d'evolució de la participació en els impostos estatals fins l'any 2001 i, a partir del 2002, l'índex d'evolució del fons de suficiència. En canvi, l'IRPF i l'impost sobre les vendes minoristes de determinats hidrocarburs són recaptats per l'administració estatal i es disposa de la informació necessària per extreure l'ús concret de la capacitat normativa autonòmica. Per tant, cap dels tributs normatius contemplem un ús de la capacitat normativa ni una gestió tributària diferencial. Les comunitats autònomes també disposen de capacitat normativa autonòmica en l'impost sobre determinats mitjans de transport però encara no n'han fet ús.

finançament *per capita* de l'any 2005 se situa en 1.933 euros per habitant en termes homogenis, un 5% per sota de la mitjana de les comunitats autònomes de règim comú.

Per tal de veure l'efecte del fons de suficiència en el finançament total per habitant, s'ha elaborat el gràfic 9, que mostra la posició relativa de les diferents comunitats autònomes en els ingressos tributaris autonòmics i en els recursos obtinguts pel model de finançament, en termes *per capita*. Com a casos extrems es poden observar el de Balears, que té un índex de 135 en termes d'ingressos tributaris (respecte una mitjana de 100) i un índex de 82 en termes de recursos totals i, a l'altre extrem, Extremadura, que amb un índex d'ingressos tributaris de 67 té un índex de recursos totals de 124. En el cas de Catalunya, l'índex d'ingressos tributaris és de 122 i el de recursos totals de 95; és a dir, a Catalunya la recaptació d'impostos *per capita* del model de finançament és superior a la mitjana en un 22% però, després d'actuar els mecanismes d'anivellament del model (és a dir, el fons de suficiència), els recursos del govern autonòmic se situen un 5% per sota. Concretament, s'observa que les tres comunitats amb un nivell més elevat de recursos tributaris per habitant són comunitats amb un finançament *per capita* per sota de la mitjana, mentre que les tres comunitats amb un menor índex de capacitat fiscal²¹ obtenen un finançament *per capita* superior a la mitjana. Per tant, el gràfic palesa el sobreanivellament de recursos del model de finançament vigent a favor de les comunitats autònomes de menor renda que produeix unes diferències de finançament de competències autonòmiques en termes per habitant difícilment justificables.



Font: Ministeri d'Economia i Hisenda, INE i elaboració pròpia.

²¹ Sense tenir en compte el cas de Canàries, ja que a causa del seu règim econòmic i fiscal l'índex de capacitat fiscal no és comparable amb el de la resta de comunitats autònomes. Vegeu la nota número 7.

Però, si també s'analitzen els resultats de les restants comunitats autònomes, s'observa que el procés d'anivellament de recursos produeix unes diferències de finançament en termes per habitant que no s'expliquen només pel nivell de renda. La totalitat de les diferències de finançament *per capita* que s'observen per a l'any 2005 deriven de dos factors:

1. Un primer factor que prové de la distribució inicial de recursos de la Llei 21/2001, que és la introducció de variables diferents de la població en la valoració de les necessitats de despesa i, per tant, en el càlcul del fons de suficiència com a mecanisme d'anivellament. Així, tot i que aquesta llei dona un pes fonamental a la població en aquest càlcul, també es tenen en compte variables com la superfície, la dispersió, la insularitat, la densitat de població, la renda relativa, les entitats singulars, la població major de 65 anys, així com el manteniment de l'*statu quo* i d'altres restriccions amb l'objectiu de minimitzar un canvi significatiu respecte de les valoracions de les necessitats de despesa de l'acord anterior.
2. Un segon factor derivat de la construcció dinàmica del model i que respondria a una diferent evolució dels ingressos i de la població.

Quadre 16. Recursos homogenis vinculats al sistema de finançament autonòmic. Evolució "per capita" 1999-2005

	Índex €/ habitant				
	1999	2002	2003	2004	2005
Catalunya	98	97	96	96	95
Galícia	108	111	112	113	114
Andalusia	98	100	101	101	102
Astúries	107	111	113	113	113
Cantàbria	113	115	116	116	117
La Rioja	122	119	119	119	117
Múrcia	95	92	92	91	92
València	94	92	91	91	91
Aragó	112	113	115	115	115
Castella-la Manxa	108	109	110	109	109
Canàries	104	98	97	96	95
Extremadura	117	121	123	123	124
Balears	94	86	85	85	82
Madrid	88	88	87	87	87
Castella i Lleó	112	116	118	118	119
TOTAL	100	100	100	100	100
Desviació estàndard	10,0	11,9	13,0	12,9	13,4

Font: Ministeri d'Economia i Hisenda, INE i elaboració pròpia.

El quadre 16 mostra l'evolució de la distribució estatal dels recursos entre les diferents comunitats autònomes entre l'any base del model, 1999, i el 2005. S'observa que la distribució inicial de l'Estat ja contemplava forts diferencials de recursos *per capita* entre les comunitats autònomes. Així, mentre a la Rioja se li va assignar un finançament un 22% superior a la mitjana, Madrid no arribava al 90% de la mitjana. Per tant, les diferències actuals en els recursos *per capita* ja provenen de les valoracions de les necessitats de despesa pactades en l'acord de finançament

autonòmic de l'any 2001, que contenen criteris de distribució difícilment justificables (com la consolidació de l'*statu quo* i diverses modulacions).

El mateix quadre 16 també mostra que la construcció dinàmica del model no ha mantingut del tot la distribució inicial de recursos *per capita* acordada l'any 2001 per a l'any base del model, el 1999: els casos més significatius són els de Balears i Canàries, que entre 1999 i 2005 disminueixen en 10 punts la seva posició respecte la mitjana a causa d'increments poblacionals que no han comportat un augment suficient dels ingressos. A més, s'observa com al llarg dels anys hi ha més dispersió de recursos *per capita* entre les comunitats autònomes. Per tant, un altre aspecte del finançament que resulta interessant d'analitzar és el comportament dels ingressos en relació amb l'evolució de la població (essent aquesta variable la que principalment determina el volum de necessitats autonòmiques).

Quadre 17. Taxes de creixement de la població, del finançament i del finançament "per capita" homogeni Evolució 1999-2005

	% variació acumulat 05/99 homogeni		
	Població	Finançament homogeni	Finançament homogeni per càpita
Catalunya	12,7	56,1	38,6
Galícia	1,2	52,1	50,4
Andalusia	7,5	58,3	47,4
Astúries	-0,7	50,3	51,4
Cantàbria	6,4	57,1	47,6
La Rioja	13,5	54,7	36,2
Múrcia	18,1	61,8	37,0
València	15,4	59,5	38,2
Aragó	6,9	55,7	45,6
Castella-la Manxa	9,8	57,9	43,8
Canàries	17,7	53,4	30,4
Extremadura	1,0	52,2	50,7
Balears	19,6	50,2	25,6
Madrid	15,9	64,0	41,5
Castella i Lleó	0,9	51,8	50,4
TOTAL	10,2	56,9	42,4
Desviació estàndard	7,0	4,1	7,9

Font: Ministeri d'Economia i Hisenda, INE i elaboració pròpia.

Tal com es pot veure en el quadre 17, d'una banda, el conjunt de recursos lligats al finançament autonòmic (valorat en termes comparatius homogenis) ha evolucionat de manera relativament similar a totes les comunitats autònomes, ja que, tot i que els tributs cedits (excepte els tradicionals i les taxes pels serveis traspassats) evolucionen diferencialment segons les respectives economies regionals, tant el fons de suficiència com els tributs cedits tradicionals i les taxes pels serveis traspassats –que representen un 43,6% del total de recursos homogenis del conjunt de comunitats autònomes l'any 2005 i un 28,4% en el cas de Catalunya– evolucionen de forma idèntica a totes les comunitats autònomes (concretament segons l'ITE²²).

²² ITE nacional a totes les comunitats autònomes excepte a Balears, que ha utilitzat l'ITE regional els anys 2004 i 2005.

En canvi, en el període 1999-2005 la població ha tingut un creixement acumulat força diferent entre les comunitats autònomes que, en una bona part, es deu al diferent impacte de la immigració: mentre a Astúries la població s'ha reduït un 0,7%, a Balears ha augmentat un 19,6%. Així doncs, l'evolució dispar de la població contrasta amb el increment relativament homogeni del finançament entre les comunitats autònomes. En conseqüència, el creixement dels recursos no ha estat prou flexible per mantenir al llarg del temps el repartiment inicial de recursos entre comunitats autònomes i s'ha produït un deteriorament respecte de la mitjana en el finançament *per capita* de les comunitats autònomes amb més creixement demogràfic.

Quadre 18. Resum situació taxes de creixement de la població i del finançament "per capita" homogeni Evolució 1999-2005

	<u>Taxes creixement població</u>	<u>Taxes creixement finançament per capita</u>
Majors	Balears	Astúries
	Múrcia	Extremadura
	Canàries	Castella i Lleó
	Madrid	Galícia
	València	Cantàbria
	La Rioja	Andalusia
	Catalunya	Aragó
		Castella-la Manxa
	Castella la Manxa	Madrid
	Andalusia	Catalunya
	Aragó	València
	Cantàbria	Múrcia
	Galícia	La Rioja
	Extremadura	Canàries
Menors	Castella i Lleó	Balears
	Astúries	

Font: quadre 17.

Per tal de visualitzar aquest efecte, al quadre 18 s'ha realitzat un rànquing de comunitats autònomes segons el creixement de la seva població i del seu finançament *per capita* durant el període 1999-2005 estigui per sobre o per sota de la mitjana. Les comunitats amb un creixement més baix en termes de finançament *per capita* són Balears, Canàries, La Rioja, Múrcia, València, Catalunya i Madrid. Totes aquestes són les comunitats amb un creixement de la població superior al que es produeix al conjunt de comunitats autònomes de règim comú, la qual cosa palesa que les comunitats amb més creixement demogràfic han patit un deteriorament en els seus recursos *per capita* en relació amb el conjunt de comunitats autònomes.

Cal recordar que una de les causes d'aquest deteriorament és el propi disseny del model de finançament, que no aconsegueix ajustar prou els ingressos a les

necessitats derivades del increment de la població, ja que –deixant de banda una major o menor repercussió de l'evolució de la població en el creixement econòmic i per tant, en l'evolució tributària– la pròpia construcció del model en termes homogenis suposa que una part important dels recursos evolucionin segons l'ITE, és a dir, de forma igual a totes les comunitats autònomes i no en funció de les necessitats diferencials derivades del increment de la població.

Conclusions

En aquest article es descriuen els resultats del finançament autonòmic de les comunitats autònomes de règim comú del 2005 i la seva evolució al llarg dels quatre anys del model vigent dels que es disposa de dades liquidades. Els recursos totals de les comunitats autònomes l'any 2005 són de 97.648 milions d'euros, un 17,2% dels quals correspon al finançament de la Generalitat de Catalunya. El creixement del darrer exercici se situa en un 13,2% al conjunt de comunitats autònomes i en un 13,5% a Catalunya i el de tot període 2002-2005 en un 11% i un 11,5% interanual, respectivament. Més concretament, en tots els anys del període els recursos han crescut més a Catalunya que al total de comunitats autònomes, en consonància amb un menor pes del fons de suficiència i un major pes dels ingressos tributaris, ja que mentre el fons de suficiència mostra un creixement equivalent al del PIB al llarg del període 2002-2005 (d'un 7,5% interanual), els tributs cedits han crescut molt per sobre del PIB (al voltant del 12,4%), en un context de bonança econòmica espanyola entre els anys 2002 i 2005, caracteritzada per una acceleració de la demanda interna en general coincident amb una expansió del mercat immobiliari i borsari.

Per figures tributàries, en general, tots els tributs han presentat un bon ritme de creixement al llarg del període tant a Catalunya com al conjunt de comunitats autònomes, però, el grup dels tributs cedits tradicionals i els impostos sobre determinats mitjans de transport i sobre les vendes minoristes de determinats hidrocarburs han estat els més dinàmics entre els anys 2002 i 2005. En el cas dels tributs cedits tradicionals, especialment, gràcies al comportament expansiu del mercat immobiliari, reforçat pel sentit de les reformes tributàries autonòmiques en els impostos sobre actes jurídics documentats i sobre transmissions patrimonials. El dinamisme que s'observa en el cas de l'impost sobre les vendes minoristes de determinats hidrocarburs es deu íntegrament a la introducció del tram autonòmic d'aquest impost per part d'algunes comunitats autònomes (entre elles Catalunya), ja que el conjunt d'entregues d'hidrocarburs presenta una desacceleració del seu creixement en consonància amb la que es dona a nivell europeu en aquest període lligada a l'augment del preu del petroli.

Pel que fa als resultats *per capita*, si s'analitzen les xifres de finançament per habitant de cada comunitat autònoma de l'any 2005 en termes homogenis, s'observen unes diferències de recursos per habitant importants i difícilment justificables que provenen d'unes valoracions de les necessitats de despesa de les comunitats

autònomes que contenen un conjunt de variables heterogènies i criteris com la consolidació de l'*statu quo*. A més, s'observa un procés de sobreanivellament en el disseny de l'actual model també difícilment justificable, ja que s'observa que les tres comunitats amb un grau de capacitat fiscal més elevat acaben rebent uns recursos inferiors a la mitjana, mentre que les tres comunitats autònomes amb menys capacitat fiscal disposen d'uns recursos superiors a la mitjana. L'any 2005 les diferències de recursos *per capita* van des del 24% per sobre de la mitjana a Extremadura, fins al 18% per sota a Balears. En el cas de Catalunya, el finançament *per capita* se situa en un 95% de la mitjana.

D'altra banda, cal tenir present que els recursos homogenis derivats del model de finançament autonòmic han evolucionat de manera similar entre les comunitats autònomes –en part gràcies al propi disseny del model, on un important volum de recursos evoluciona segons l'ITE, és a dir, de forma igual a totes les comunitats autònomes– i, en canvi, la població –que és la principal variable que determina el volum de necessitats autonòmiques– evoluciona de manera força desigual entre comunitats, la qual cosa ha provocat un deteriorament en relació amb la mitjana en el finançament *per capita* de les comunitats autònomes amb més creixement demogràfic, com és el cas de Catalunya.

Annex estadístic**A1. IRPF (Milions €)**

	Tram autonòmic amb capacitat normativa				Tram autonòmic sense capacitat normativa			
	2002	2003	2004	2005	2002	2003	2004	2005
Catalunya	3.330	3.541	3.823	4.317	3.339	3.554	3.840	4.337
Galícia	746	763	843	950	753	769	849	958
Andalusia	1.750	1.889	2.159	2.466	1.750	1.891	2.164	2.473
Astúries	390	401	435	482	390	403	437	484
Cantàbria	196	208	227	263	196	208	227	264
La Rioja	105	114	129	144	106	115	130	146
Múrcia	299	330	379	437	300	332	381	440
València	1.406	1.517	1.688	1.951	1.414	1.526	1.699	1.966
Aragó	493	525	577	658	493	525	577	658
Castella-la Manxa	398	435	499	584	401	436	500	585
Canàries	522	549	587	650	522	551	597	662
Extremadura	194	205	225	256	200	211	232	264
Balears	361	377	411	469	363	379	414	473
Madrid	3.556	3.778	4.064	4.626	3.564	3.787	4.077	4.644
Castella i Lleó	750	789	859	966	754	792	863	972
TOTAL	14.498	15.422	16.903	19.219	14.547	15.480	16.986	19.325

Font: Ministeri d'Economia i Hisenda.

A2. IVA i especials compartits (Milions €)

	IVA				Especials compartits			
	2002	2003	2004	2005	2002	2003	2004	2005
Catalunya	2.494	2.741	3.027	3.385	1.162	1.208	1.271	1.304
Galícia	849	932	1.013	1.138	395	407	418	421
Andalusia	2.221	2.448	2.674	3.010	1.092	1.149	1.214	1.246
Astúries	393	427	442	482	147	155	157	160
Cantàbria	196	217	239	268	92	97	103	105
La Rioja	94	105	118	132	48	50	53	52
Múrcia	358	390	437	494	222	231	243	257
València	1.442	1.588	1.752	1.969	750	786	826	859
Aragó	433	474	516	583	230	241	251	259
Castella-la Manxa	475	524	591	670	359	381	400	416
Canàries	0	0	0	0	21	22	22	23
Extremadura	281	305	334	370	155	161	169	172
Balears	662	723	752	830	217	234	239	248
Madrid	2.228	2.460	2.747	3.084	829	827	802	819
Castella i Lleó	796	870	936	1.038	464	486	513	524
TOTAL	12.920	14.203	15.578	17.455	6.183	6.438	6.682	6.865

Font: Ministeri d'Economia i Hisenda.

A 3. Tributs cedits tradicionals (Milions €)

	Amb capacitat normativa				En termes normatius			
	2002	2003	2004	2005	2002	2003	2004	2005
Catalunya	2.570	3.107	3.722	4.468	1.715	1.832	1.885	2.128
Galícia	481	565	636	789	383	409	421	475
Andalusia	1.531	2.158	2.820	3.279	1.005	1.073	1.104	1.246
Astúries	222	282	309	332	191	204	210	237
Cantàbria	159	204	236	311	91	98	100	113
La Rioja	95	98	134	150	55	58	60	68
Múrcia	269	356	473	682	145	155	160	180
València	1.440	1.743	2.201	2.644	970	1.036	1.065	1.203
Aragó	381	457	517	649	281	300	309	349
Castella-la Manxa	310	308	497	693	200	214	220	248
Canàries	384	433	516	674	323	345	355	401
Extremadura	120	187	195	233	100	107	110	124
Balears	362	419	487	677	173	185	190	207
Madrid	2.673	3.255	3.667	4.221	1.746	1.865	1.918	2.166
Castella i Lleó	564	602	773	919	394	421	433	489
TOTAL	11.561	14.173	17.182	20.722	7.774	8.301	8.540	9.635

Font: Ministeri d'Economia i Hisenda.

A 4. Impostos especials cedits totalment* (Milions €)

	Amb capacitat normativa				Sense capacitat normativa			
	2002	2003	2004	2005	2002	2003	2004	2005
Catalunya	514	553	658	807	514	553	598	656
Galícia	165	180	225	236	165	180	193	204
Andalusia	405	456	502	557	405	456	502	557
Astúries	76	78	98	102	76	78	82	85
Cantàbria	39	42	46	49	39	42	46	49
La Rioja	18	21	21	23	18	21	21	23
Múrcia	85	93	103	116	85	93	103	116
València	306	334	368	405	306	334	368	405
Aragó	89	96	100	106	89	96	100	106
Castella-la Manxa	122	133	144	162	122	133	144	162
Canàries	24	27	29	30	24	27	29	30
Extremadura	47	51	56	62	47	51	56	62
Balears	66	71	76	84	66	71	76	84
Madrid	515	605	669	740	515	544	604	674
Castella i Lleó	161	169	186	195	161	169	186	195
TOTAL	2.633	2.909	3.280	3.672	2.633	2.848	3.107	3.406

* S'inclouen els impostos sobre mitjans de transport, sobre les vendes minoristes d'hidrocarburs i sobre l'electricitat.

Font: Ministeri d'Economia i Hisenda.

A 5. Taxes afectes als serveis traspassats

En termes normatius (Milions €)

	2002	2003	2004	2005
Catalunya	92	98	101	114
Galícia	51	54	56	63
Andalusia	156	167	172	212
Astúries	27	29	30	34
Cantàbria	10	10	11	12
La Rioja	4	4	4	4
Múrcia	12	13	13	15
València	48	51	53	60
Aragó	23	24	25	28
Castella - la Manxa	33	35	36	41
Canàries	27	29	30	33
Extremadura	20	22	22	25
Balears	14	15	15	16
Madrid	117	125	129	146
Castella i Lleó	63	67	69	78
TOTAL	697	745	766	882

Font: Ministeri d'Economia i Hisenda.

A 6. Fons de suficiència (Milions €)

	Sense homogeneïtzació competencial				Amb homogeneïtzació competencial			
	2002	2003	2004	2005	2002	2003	2004	2005
Catalunya	1.915	2.058	2.118	2.392	1.236	1.333	1.412	1.595
Galícia	2.577	2.763	2.843	3.210	2.463	2.640	2.741	3.095
Andalusia	6.289	6.715	6.961	7.963	5.905	6.306	6.540	7.487
Astúries	769	821	845	954	769	821	845	954
Cantàbria	489	525	540	610	423	452	468	528
La Rioja	231	287	295	333	231	248	257	290
Múrcia	774	837	867	979	774	837	867	979
València	1.848	1.993	2.051	2.316	1.728	1.866	1.948	2.199
Aragó	756	838	862	974	756	830	862	974
Castella-la Manxa	1.664	1.785	1.850	2.088	1.664	1.785	1.850	2.088
Canàries	2.279	2.433	2.504	2.827	2.122	2.267	2.344	2.647
Extremadura	1.369	1.462	1.505	1.699	1.369	1.462	1.505	1.699
Balears	-173	-181	-186	-202	-202	-216	-218	-239
Madrid	-324	-252	-143	-162	-840	-870	-857	-967
Castella i Lleó	2.152	2.328	2.395	2.708	2.152	2.307	2.395	2.708
TOTAL	22.616	24.414	25.307	28.690	20.553	22.068	22.958	26.037

Font: Ministeri d'Economia i Hisenda i elaboració pròpia.

A 7. Garantia sanitària (Milions €)

	Garantia sanitària			
	2002	2003	2004	2005
Catalunya	35	36	73	0
Galícia	37	54	107	33
Andalusia	20	0	65	0
Astúries	14	23	55	36
Cantàbria	0	0	7	0
La Rioja	5	3	5	0
Múrcia	0	0	0	0
València	2	0	0	0
Aragó	11	12	30	0
Castella-la Manxa	7	2	17	0
Canàries	0	6	53	0
Extremadura	13	16	41	9
Balears	24	23	39	26
Madrid	0	0	0	0
Castella i Lleó	40	50	99	40
TOTAL	209	224	593	143

Font: Ministeri d'Economia i Hisenda

A 8. Índexs d'evolució

Taxa de creixement acumulat

	ITEn*	PIB**
02/99	1,2129	1,2313
03/99	1,2951	1,3184
04/99	1,3325	1,4143
05/99	1,5046	1,5293

*ITE (Ingressos tributaris de l'Estat) nacional. Índex d'evolució dels tributs cedits tradicionals i de les taxes afectes als serveis traspasats amb criteri normatiu i del fons de suficiència positiu. Vegeu la nota de pàgina núm. 22.

** PIB nominal a preus de mercat. Índex d'evolució de la garantia sanitària.

Font: Ministeri d'Economia i Hisenda.

P